

PANORAMA

30 MEI 1940 — No. 22

LOSSE NUMMERS 15 CENT

HULP AAN ROTTERDAM

In de magazijnen van Liefdadigheid naar Vermogen te Amsterdam worden schoenen en kleding, die in samenwerking met het Korps Vrouwelijke Vrijwilligers zijn opgehaald ten behoeve van de getroffen bevolking van Rotterdam, gesorteerd en uitgereikt.

Boven de bouwvallen van het oude, eens zoo schilderachtige stadje Rhenen verrijst het ongeschonden silhouet van den Cuneratoren.

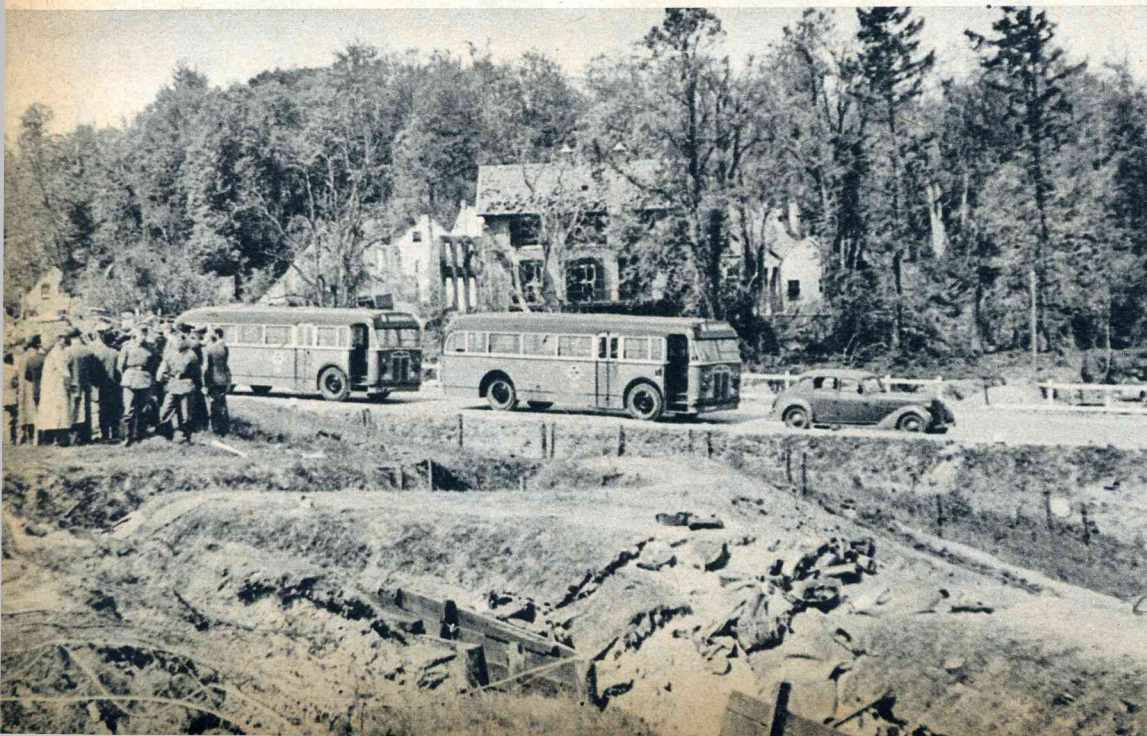

VAN EEN TOCHT langs de Grebbe- en IJsellinies

De vraag wat er vernield is en wat er is gebleven na den fellen strijd, waarvan het oosten van ons land gedurende de enkele dagen dat de oorlog over Nederland woedde het tooneel was, vindt een antwoord in de serie foto's, welke wij op deze bladzijden aan onze lezers voorleggen. Ze werden alle gemaakt tijdens een tocht, welke door de Duitsche militaire autoriteiten voor enkele dagen door Utrecht

en Gelderland voor de pers werd georganiseerd, opdat men zou kunnen aanschouwen, dat wat vernield werd, uitsluitend uit oorlogsnoodzaak is beschadigd, terwijl daarnaast ongerept werd gelaten wat buiten het eigenlijke krijgsg gebied lag. Zoo kan het gebeuren, dat in de onmiddellijke nabijheid van een opgeblazen

Een gedeelte der Grebbelinie, zooals zij na den strijd werd achtergelaten.

Onder simpele houten kruisen rusten op den Grebbeberg de gevallen bestormers van onze verdedigingslinie.

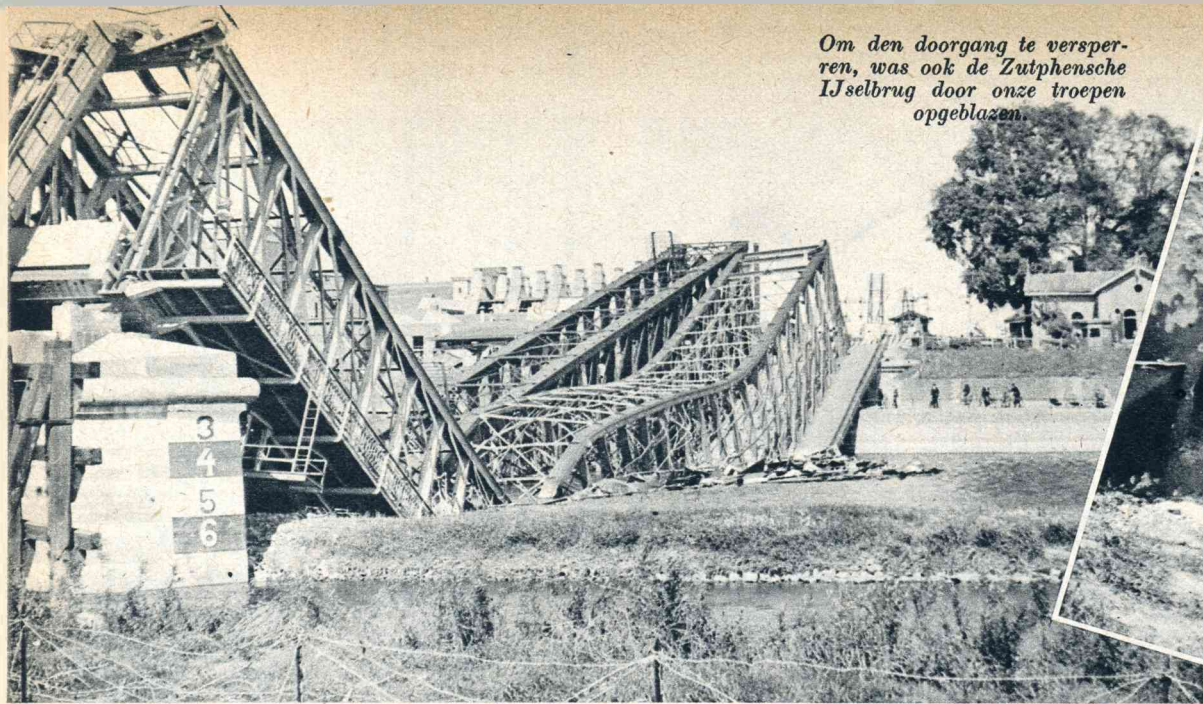
Naast de bestormers rusten de gesneuvelde verdedigers van de Grebbeversterkingen.

Hollandsche en Duitsche officieren hebben gezamenlijk in een eenvoudige plechtigheid bij de graven der gesneuvelden de heldenfeiten van den Grebbestrijd herdacht.

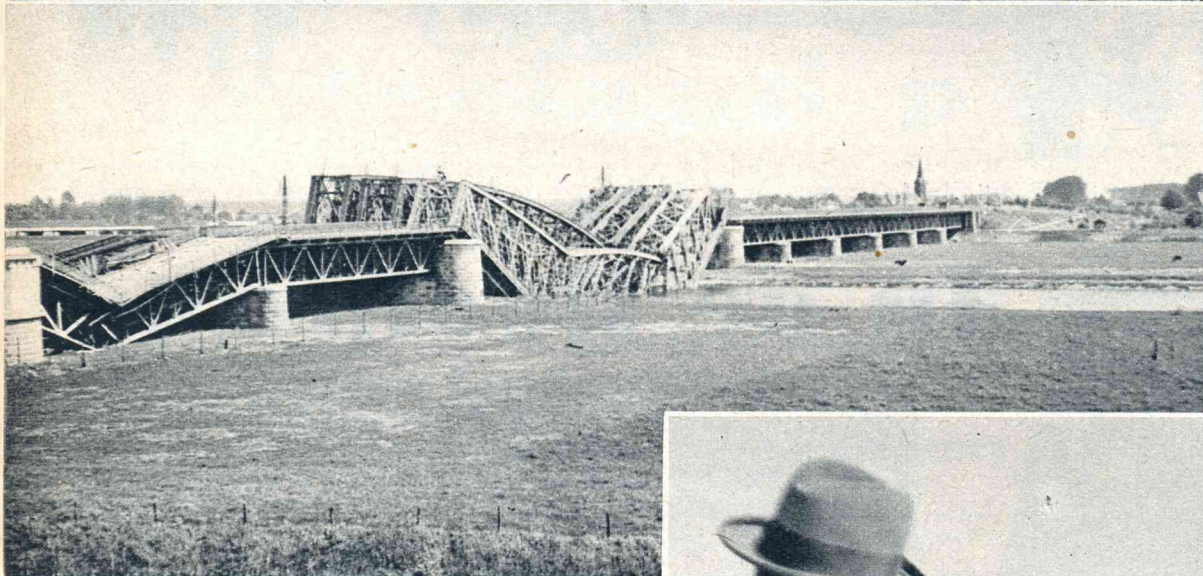
Om den doorgang te versperren, was ook de Zutphensche IJselbrug door onze troepen opgeblazen.

Een der bunker van het fort Westervoort, die door een voltreffer buiten gevecht werd gesteld, waarna de Duitsche infanterie een bestorming beginnen kon.

Links: Te Westervoort lag de IJselbrug, door de Hollandsche genie vernield, in den IJsel gestort.

Hauptmann von der Decken verhaalt, hoe de Duitse stormtroepen bij hun voortdringen in onze linies hun grootste verliezen leden door de beschieting uit deze smalle, onzichtbare loopgraven, waarin onze soldaten zich verscholen hielden.

Wat er van het oude, velen zoo bekende Grebbe-hotel nog bleef staan. Enkele zwart geblakerde muren.

brug ongeschonden fabrieksgebouwen bleven staan en van een spoorwachtershuisje slechts de venster-ruiten zijn gesprongen. Slechts Rhenen, Wageningen en de Grebbe zijn zwaar geschonden door den geweldigen strijd, welkerom dit zoo belangrijke verdedigingspunt werd gevoerd. Als door een wonderlijk spel bleef de Cunerakerk, welke nog in de herstellings-steigers stond, voor vernieling gespaard. Op den Grebbeberg zelf heeft men, onder het groene loof der boomen, de soldaten van Nederland en Duitschland die in den slag vielen, ter ruste gelegd. Van de ontroerende plechtigheid, waarbij namens den bevelhebber der Duitse bezetting Hauptmann von der Decken een laatsten groet bracht aan de dapperen, die hier hun leven lieten, terwijl luitenant Wiardi Beckmann van den Nederlandschen Generalen Staf een diepgevoelderedespraak, geven wij een indrukwekkend moment. Op enkele verdere foto's, achter de Grebbe, aanschouwt men de verwoesting, onvermijdelijk aan het slagveld verbonden. Doch zoodra men maar even komt buiten het militair zwaar verdedigde gebied, staat de natuur alom in ongeschonden en bloeiende lentepracht. Een beeld van het onverwoestbare leven in ons vredige vaderland, dat zich met taaie volharding en wilskracht op een nieuwe toekomst bezint en tot den opbouw van wat vernield werd, reeds met vastberaden bezieling werkt.

Ober-leutnant Niemann, de nieuwe veldcommandant van Noord-Holland, tevens stadscommandant van Amsterdam.

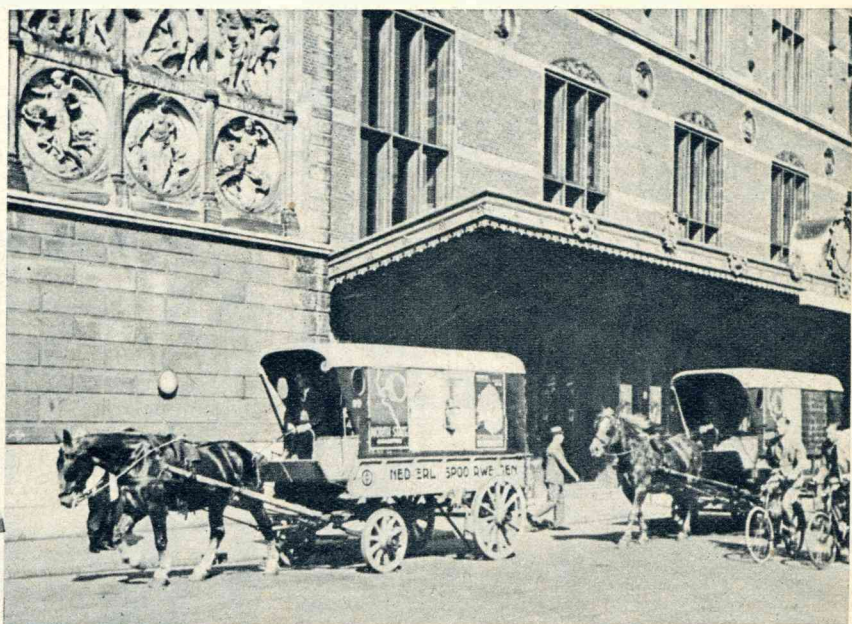

Velen komen aan het informatiebureau op het Rokin vragen of men ook inlichtingen kan geven omtrent verblijf of toestand van familieleden en vrienden.

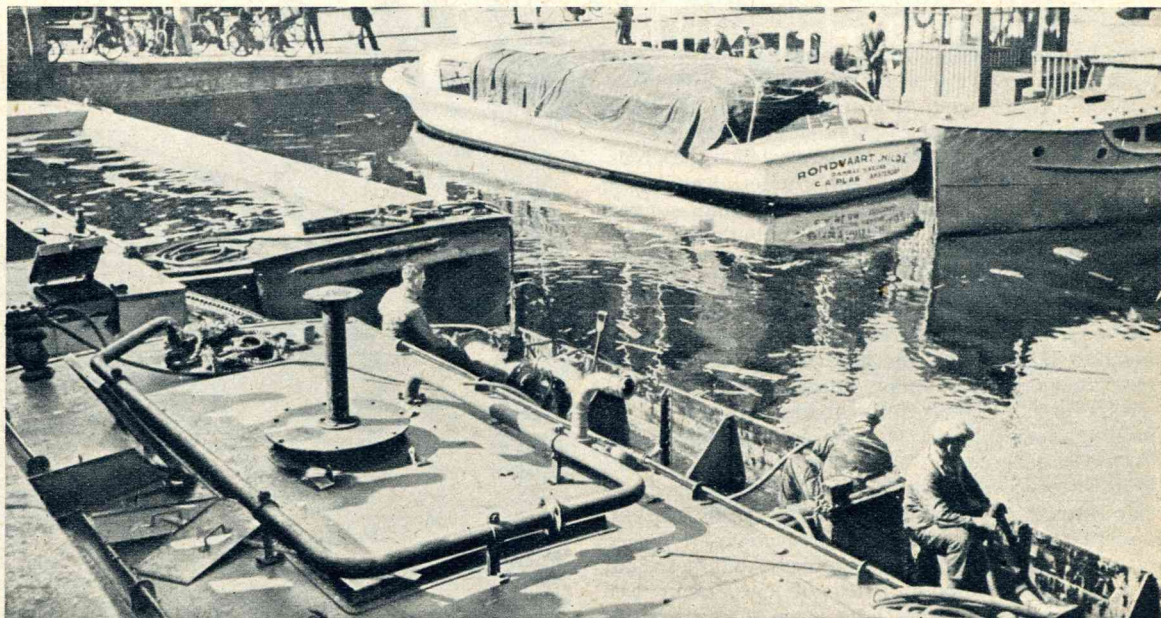
In de Hoofdstad

Een nieuw benzineloos vervoermiddel: een tandem met een koffer op wielen.

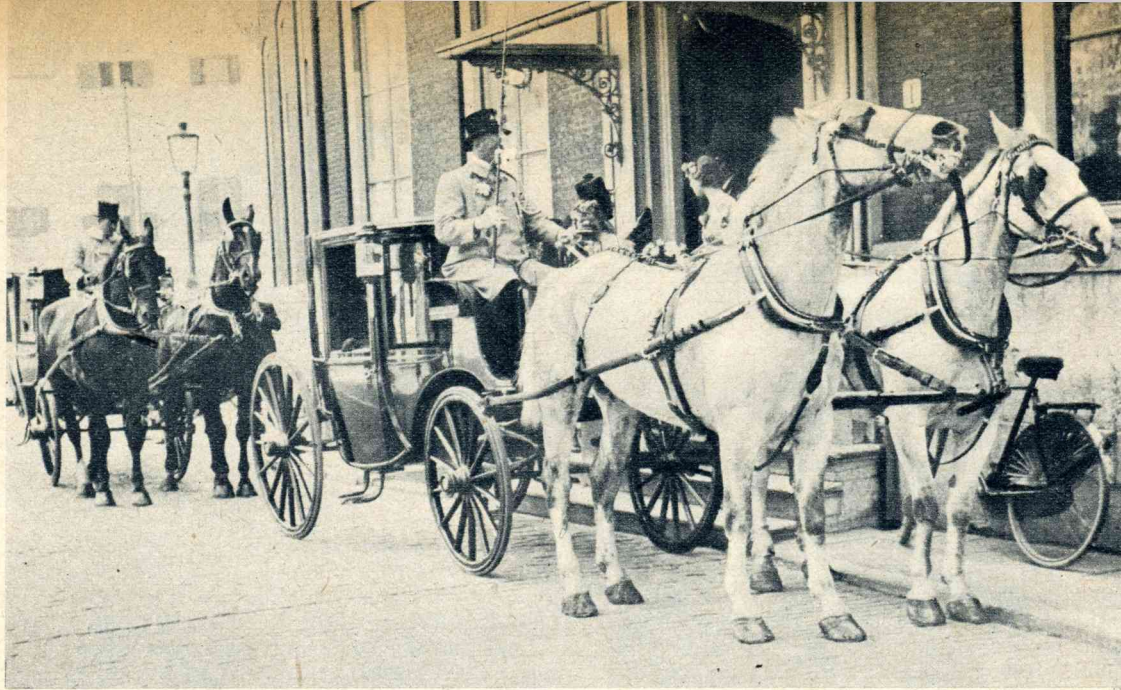

In plaats van per auto worden de pakjes weer met den vrachtwagen thuis bezorgd.

De stookolie, die in de Amsterdamsche grachten drijft, wordt opgepompt. In Amsterdam heeft men een inzameling gehouden „van alles wat men te missen had” ten behoeve van Rotterdam.

Trouwen per koets in Den Haag.

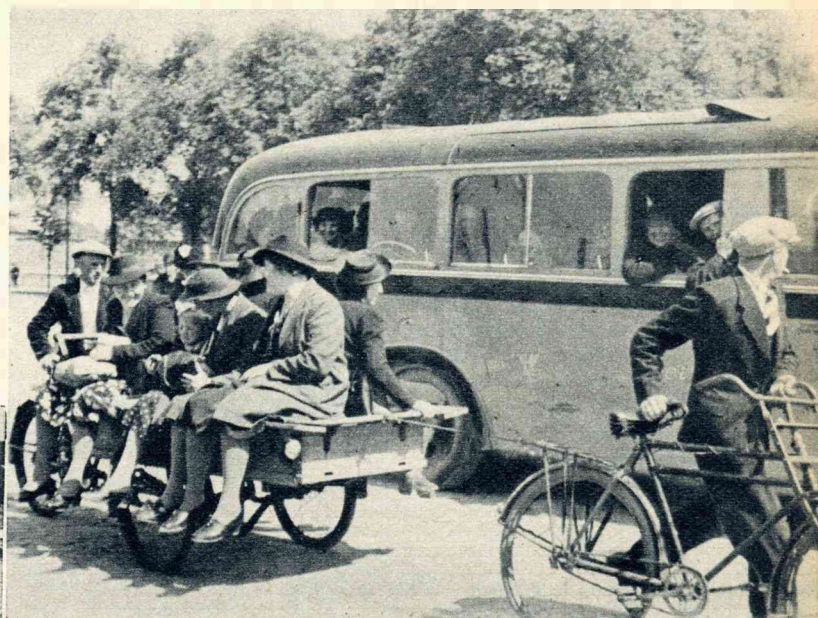
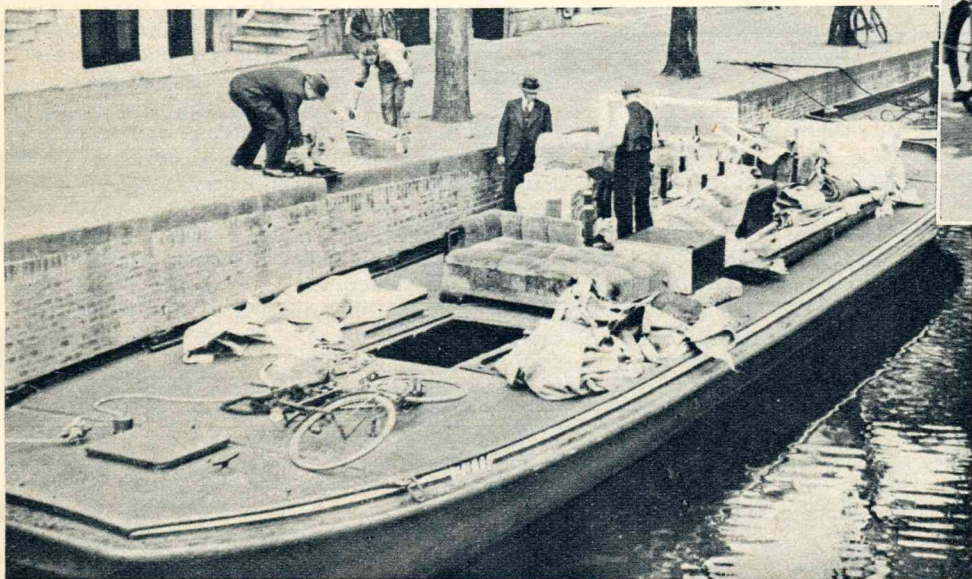
En per fiets te Bloemendaal, compleet met getuigen en bruidsmeisjes.

Nederland past zich aan

Het gaat langzamer, maar het gaat

De benzineschaarschte heeft de vindingrijkheid van onze landgenooten op de proef gesteld en zij hebben deze proef schitterend doorstaan. Alle mogelijke ouderwetsche en geïmproviseerde voertuigen „verfraaiden” op ongezochte wijze het overigens nogal stille stadsbeeld en baarden hier en daar veel opzien.

Aan de Amsterdamsche grachten vond een verhuizing per boot plaats. Snel gaat het niet, maar het teerste porselein komt ongeschonden aan, zelfs als het niet erg goed ingepakt is.

Een geheel nieuwe combinatie: een „personen”-bakfiets getrokken door een fiets.

Voor al de jeugd, die deftig uitgedoschte koetsiers en rijtuigen met paarden alleen maar van hooren zeggen kende, toonde groote belangstelling voor de rijtuigen, die nu van stal gehaald zijn en als herleefde „aapjes” een florissante toekomst tegemoet gaan. De fiets speelt een rol als nooit te voren en we gaan al langzamerhand uitzien naar de eerste trekschuit....

Bezoek aan de militairen in de provincie Utrecht vond plaats per sleeperskar, maar de stemming was, de omstandigheden in aanmerking genomen, uitstekend!

Dit is al gewoon in Amsterdam: voor de vrachtauto's zijn paarden gespannen.

DE NIEUWE GOUVERNANTE

door

L. BROOSWIJK

De hoogwelgeboren jonkvrouwe Emma Charlotte stapte op het perron van het plattelandsstationnetje en liep de overigens onbelangwekkende verhooging eenige malen op en neer om den tijd te dooden tot de trein zoo vriendelijk zou zijn de reis te vervolgen. Doch plotseling zag zij op den weg aan den overkant een paard, dat zich moeizaam voor een veel te zwaar beladen voertuig voort-sleepte, en een voerman van het slag, dat 'n somberen haat schijnt te koesteren tegen elk dier, dat hem helpt zijn brood te verdienen. Jonkvrouwe Charlotte begaf zich ijlings naar dien weg en zorgde er voor, dat deze worsteling tusschen mensch en dier onmiddellijk een andere wending nam. Verschillende van haar kennissen waren gewoon haar uitdrukkelijk te waarschuwen, dat het niet wenschelijk was ten behoeve van een mishandeld dier tusschenbeide te komen. „omdat zij er niets mee te maken had”. Doch het was slechts eenmaal gebeurd, dat ze zich aan dien wenk gehouden had, toen namelijk een van haar welsprekendste raadgeefsters bijna drie uur lang in een kleinen en bijzonder ongemakkelijk zittenden meidoorn belegerd werd door een woedend mannetjesvarken, terwijl jonkvrouwe Charlotte, aan den anderen kant van de omheining gezeten, rustig doorgegaan was met een waterverfteekening, waar ze mee bezig was en standvastig weigerde zich met het varken en zijn gevangene te bemoeien. Naar wij vreezen, heeft ze het sedert dien tijd buiten de vriendschap van de ten slotte bevrijde dame moeten stellen. Bij deze gelegenheid moest ze het slechts buiten den trein stellen, want deze gaf voor het eerst sedert het begin van de reis eenig teeken van ongeduld en vertrok zonder haar. Zij droeg deze moedwillige verlating met philosophische gelatenheid; haar vrienden en kennissen waren gewend, dat haar bagage bij hen aankwam zonder dat zij er bij was. Zij stuurde een vaag, weinig zeggend telegram naar degenen, die haar verwachtten om hun te vertellen, dat ze „met een anderen trein” kwam. Voor ze tijd had te overwegen wat ze nu zou gaan doen, stond zij tegenover een indrukwekkend gekleede dame, die langdurig en nauwgezet haar kleeding en haar geheele uiterlijk scheen op te nemen.

„U zult waarschijnlijk juffrouw Jansen zijn, de gouvernante, die ik hier zou treffen,” zei de verschijning op een toon, die geen tegenspraak duldde. „Uitstekend: als dat waar is, is het waar,” zei jonkvrouwe Charlotte bij zichzelf, gevaarlijk in haar toegeliefelijkheid.

„Ik ben mevrouw Kwartel,” vervolgde de dame: „en als ik vragen mag: waar is uw bagage?”

„Die is er vandoor,” zei de vermeende gouvernante, in dit antwoord den gulden regel volgend, dat de afwezige altijd ongelijk heeft, hoewel, om de waarheid te spreken, de bagage zich volkomen correct gedragen had. „Ik heb er juist over getelegrafeerd,” voegde zij er bij, hiermee de ware toedracht der zaak weer eenigszins benaderend.

„Hoe onaangenaam,” zei mevrouw Kwartel: „die spoorwegen zijn altijd zoo slordig. Maar mijn meisje kan u misschien de dingen die u voor vannacht noodig heeft leenen,” en met deze woorden ging zij Charlotte voor naar een auto, die buiten stond te wachten.

Gedurende den tocht naar de villa der Kwartels werd jonkvrouwe Charlotte met nadruk voorbereid op de taak, die haar wachtte; zij vernam, dat Herman en Karel teer en bijzonder gevoelig waren, dat Irene kunstzinnig van natuur was en Viola ook het een of ander had, dat men bij kinderen uit dien stand in de twintigste eeuw pleegt aan te treffen.

„Ik wil niet, dat ze alleen maar *onderwijs* krijgen,” zei mevrouw Kwartel. „maar zij moeten ook *belangstelling* hebben voor hetgeen ze leeren. In de geschiedenislessen, bijvoorbeeld, moet u hun duidelijk maken en laten voelen, dat ze de levensbeschrijvingen van mannen en vrouwen, die werkelijk geleefd hebben, vernemen en u moet hen niet belasten met alleen maar een massa namen en jaartallen. Ik verwacht verder, dat u verscheidene dagen per week tijdens de maaltijden Fransch spreekt.”

„Ik ben van plan vier dagen in de week Fransch en voor het overige Russisch te spreken.”

„Russisch? Maar, beste juffrouw Jansen, niemand thuis spreekt of verstaat Russisch.”

„Dat hindert mij heelemaal niet,” zei jonkvrouwe Charlotte koeltjes.

Mevrouw Kwartel zat met stomheid geslagen. Zij behoorde tot die naar het uiterlijk zelfverzekerde menschen, die krachtig en autoritair optreden zoo lang ze geen ernstigen tegenstand ontmoeten. Maar het minste bewijs van onverwacht verzet maakt hen weldra bang en verlegen. Toen de nieuwe gouvernante geen uiting gaf aan haar bewondering voor den grooten, pas gekochten en duren wagen, doch zoo terloops de bijzondere kwaliteiten prees van een paar nieuwe modellen, die juist uitgekomen waren, bereikte de verwarring van haar meesteres haar toppunt. Haar gevoelens kunnen misschien vergeleken worden met die van een generaal uit den ouden tijd op het oogenblik, dat zijn zwaarste strijdolifant smadelijk van het slagveld gedreven wordt door steenslingers en speerworpen.

Bij het diner dien avond herwon mevrouw Kwartel niets van het verloren terrein, ofschoon zij versterking gekregen had in den persoon van haar echtgenoot, die gewoonlijk haar uitspraken beaamde en haar in het algemeen in moreel opzicht steunde. De gouvernante schonk zichzelf niet alleen zonder aarzelen wijn in, maar hield tevens een uitvoerige verhandeling over verschillende merken en oogsten, op welk punt de Kwartels zich niet als kenners konden voordoen. De vorige gouvernantes hadden haar conversatie op dit gebied beperkt tot de eerbiedige en zonder twijfel oprechte uitspraak, dat ze de voorkeur gaven aan water. Toen deze echter zoo ver ging, dat ze een wijnhandelaar aanbeval, die je „niet iets in de handen zou stoppen”, achtte mevrouw Kwartel den tijd gekomen om het gesprek in normalere banen te leiden.

„Wij hebben zeer goede inlichtingen van den heer Wesselius over u gekregen,” merkte zij aan. „een achtenswaardig man, naar het mij lijkt.”

„Hij drinkt als een ketter en slaat zijn vrouw, maar overigens een nette vent,” zei de gouvernante onverstoorbaar.

„Mijn beste juffrouw Jansen, ik ben er van overtuigd, dat u overdrijft,” riepen de Kwartels eenparig uit.

„Eerlijkheidshalve moet ik toegeven, dat er wel eenige reden voor is,” vervolgde de fantaseerende jongedame. „Mevrouw Wesselius speelt bridge om uit je vel te springen van kwaadheid. Haar wijze van bieden en spelen zou inderdaad een zekere mate van handtastelijkheid bij haar partner kunnen opwekken, maar om haar op een Zondagmiddag met den inhoud van den eenigen spuitwater-syphon te besproeien, die er in huis was, terwijl er geen andere te krijgen was, geeft toch wel blijk van zoo veel onverschilligheid voor het welzijn van de andere aanwezigen, dat ik er geen genoegen mee kon nemen. U kunt mij voorbarig in mijn oordeel vinden, maar die gebeurtenis met den syphon was eigenlijk de reden van mijn vertrek.”

„We kunnen daar wel eens later over spreken,” zei mevrouw Kwartel haastig.

„Ik zal er nooit meer op zinspelen zelfs,” zei de gouvernante vastbesloten.

Mijnheer Kwartel zorgde voor een welkome afleiding door te vragen met welke lessen de nieuwe onderwijzeres den volgende morgen dacht te beginnen.

„Om te beginnen geschiedenis,” lichtte zij hem in.

„Ah, geschiedenis,” meende hij gewichtig. „Bij de geschiedenislessen moet u er voor zorgen hun belangstelling voor de te behandelen stof op te wekken. U moet hen laten voelen, dat zij kennis nemen van de levensbeschrijvingen van mannen en vrouwen, die werkelijk geleefd hebben.”

„Dat heb ik haar al verteld,” viel mevrouw Kwartel hem in de rede.

„Ik onderwijs de geschiedenis volgens de methode Broes-Dummersum,” zei de gouvernante uit de hoogte.

„O, ja,” zeiden haar toehoorders, die het wenschelijk achtten te doen alsof ze deze methode althans van naam kenden.

„Wat voeren jullie hier uit?” vroeg mevrouw

Kwartel den volgende morgen, toen zij Irene nogal somber boven aan de trap zag zitten, terwijl haar zuster lusteloos en triest op de vensterbank achter haar troonde met een kleedje van wolfsvacht om zich heen geslagen.

„We hebben geschiedenisles,” was het onverwachte antwoord. „Ik moet Rome voorstellen en Viola daar is de wolvin, niet een echte wolf, maar die waar de Romeinen zoo veel prijs op stelden — ik ben vergeten waarom. Karel en Herman zijn uitgegaan om de havelooze vrouwen te halen.”

„De havelooze vrouwen?”

„Ja, die moeten ze schaken. Zij wilden het niet doen, maar juffrouw Jansen pakte een van vaders wandelstokken en zei, dat ze op hun broek kregen, als ze het niet deden.”

Een luid, woedend geschreeuw, dat nit de richting van het grasveld kwam, dreef mevrouw Kwartel in groote vaart derwaarts, vreezend, dat de kastijding, waarmee gedreigd was, zich reeds in staat van uitvoering bevond. Het geschreeuw was echter voornamekelijk afkomstig van de twee dochtertjes van den portier, die naar de villa getrokken en geduwd werden door de hijgende en slordig gekleede Herman en Karel, wier taak verzwwaard werd door de onophoudelijke, zij het ook niet zeer doeltreffende aanvallen van het broertje der geschaakte meisjes. De gouvernante zat met een wandelstok in haar hand nonchalant op de steenen balustrade en overzag dit tooneel met de onpartijdigheid van een oorlogsgodin. De kinderen van den portier riepen herhaaldelijk woedend „ik zal het moeder zeggen!”, maar de moeder, die eenigszins hardhoorend was, bleek op dit oogenblik geheel in beslag genomen door haar waschtobbe. Na een steelschen blik in de richting van de portierswoning (de vrouw in kwestie bezat een zeer strijdlustig karakter, hetgeen soms het voorrecht der dooven is) kwam mevrouw Kwartel verontwaardigd de worstelende gevangenen te hulp.

„Karel! Herman! Laat die kinderen meteen gaan. Wat ter wereld beteekent dit toch, juffrouw Jansen?”

„Romeinsche geschiedenis: de Sabijnsche vrouwen, herinnert u het zich niet? Dit is de methode Broes-Dummersum om den kinderen geschiedenis in te prenten door ze deze zelf te doen opvoeren: hierdoor blijft ze voor altijd in hun herinnering gegrift, begrijpt u? Maar als, ten gevolge van uw optreden, uw jongens nu hun heele leven lang zullen denken, dat de Sabijnsche vrouwen ten slotte toch ontsnapten, dan ben ik daar niet verantwoordelijk voor.”

„U kan dan erg knap en modern zijn, juffrouw Jansen,” zei mevrouw Kwartel op vasten toon. „maar ik zou het op prijs stellen, als u met den volgende trein vertrok. Uw bagage zal u nagestuurd worden, zoodra die komt.”

„Ik weet nog niet waar ik de volgende dagen zal zijn,” zei de ontslagen opvoedster der jeugd. „en u kunt dus mijn bagage houden tot ik u mijn adres getelegrafeerd heb. Er zijn maar een paar koffers en een stuk of wat golfclubs en verder een jonge luipaard.”

„Een jonge luipaard!” hijgde mevrouw Kwartel. Zelfs door haar vertrek scheen deze merkwaardige jongedame nog verwarring te kunnen stichten.

„Nu, zoo erg jong is hij niet meer: hij is al bijna volwassen, weet u. Elken dag wat gevogelte en 's Zondags een konijn, daar is hij aan gewend. Rauw vleesch maakt hem te prikkelbaar. Doe geen moeite den auto voor mij te laten komen, ik geef er de voorkeur aan te wandelen.”

En jonkvrouwe Charlotte verdween met deze woorden uit het gezichtsveld der Kwartels.

De aankomst van de echte juffrouw Jansen, die zich vergist had in den dag waarop zij had moeten komen, veroorzaakte een herrie, die deze dame in het geheel niet gewend was teweeg te brengen. Klaarblijkelijk was de familie Kwartel leelijk voor den mal gehouden, doch deze wetenschap bracht tevens een groote opluchting met zich mee.

„Hoe naar voor je, beste Charlotte,” zei haar gastvrouw, toen de late gast ten slotte toch nog kwam, „hoe vervelend om den trein te missen en den nacht in een vreemde plaats te moeten doorbrengen.”

„O neen, liefje, heelemaal niet,” zei jonkvrouwe Charlotte, „heelemaal niet vervelend — voor mij.”

Na heftigen strijd werd de Peellinie genomen. Deutsche cavalerie trekt langs de versterkingen.

Uit het Zuiden

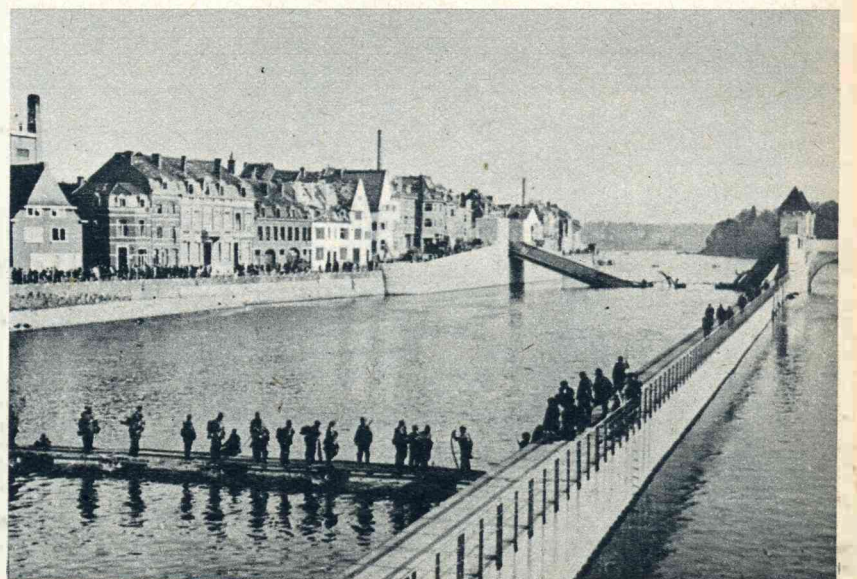
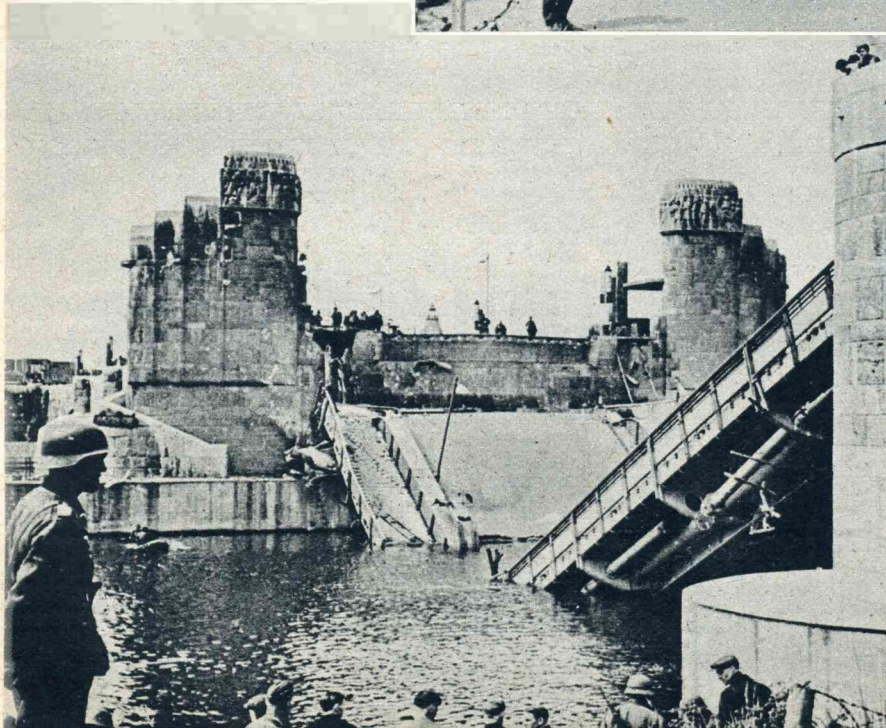
Het leven in Den Bosch heeft weer zijn gewone aanzien gekregen. De weekmarkt werd weer als vroeger gehouden en het was er druk als vanouds.

Duitsche troepen worden met behulp van opgeblazen rubberzakken in Maastricht over de Maas gezet. Rechts de door de onzen vernielde Wilhelminabrug.

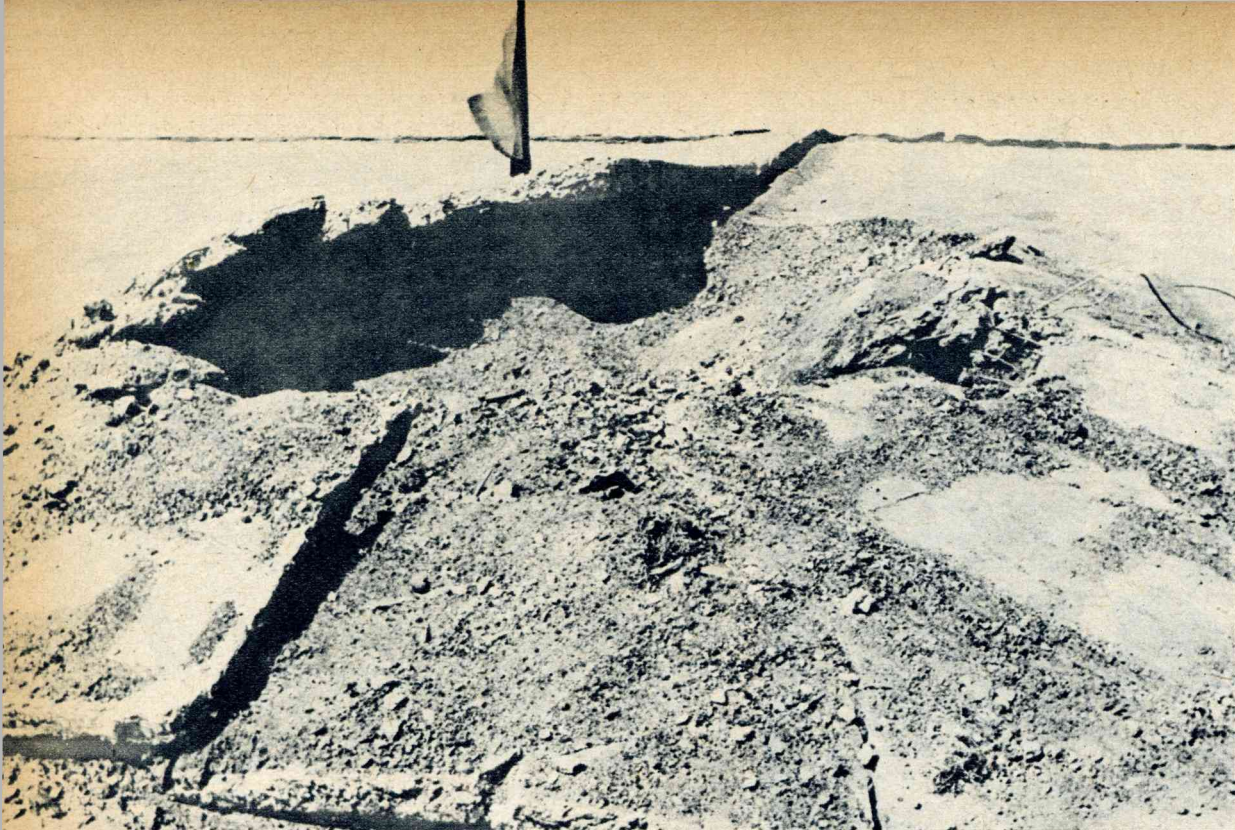

Duitsche infanterie in Brabant na de verovering van de Peel.

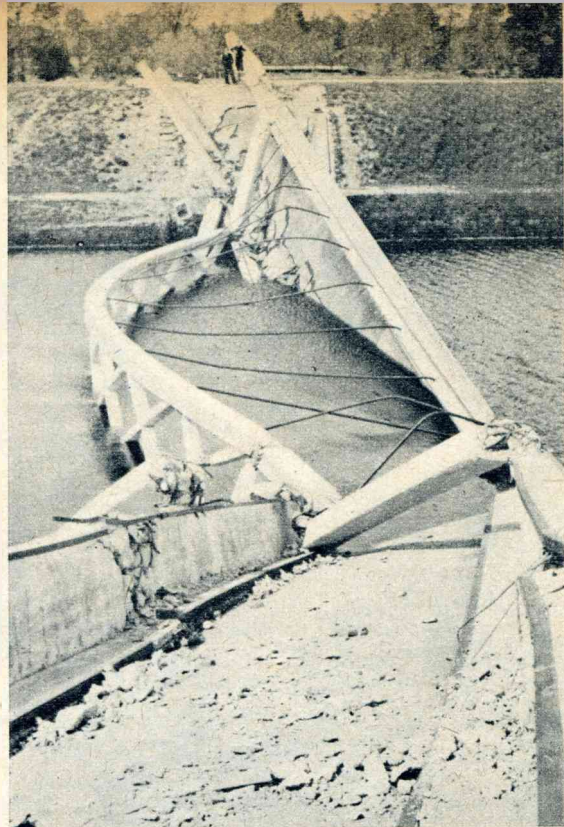

De oude brug te Maastricht, die eveneens door de onzen werd opgeblazen om den opmarsch der Duitschers te vertragen. Op den voorgrond een door de Duitsche genietroepen vervaardigde hulpbrug.

Een bominslag op een vliegveld „ergens in Nederland”, waarvan de startbaan door een aantal treffers onbruikbaar werd gemaakt.

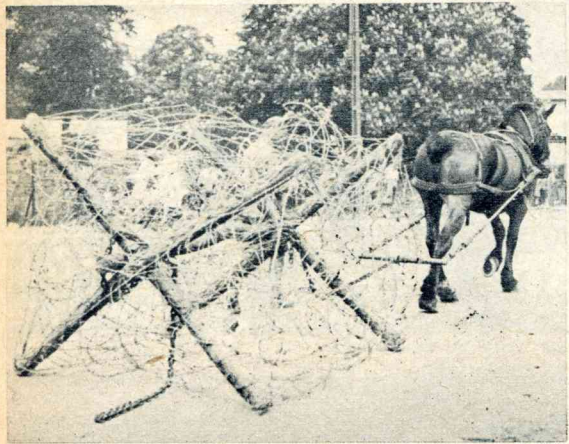

De brug in den weg Delden-Wiene werd door de onzen opgeblazen.

Uit het oosten des lands

Herstelwerkzaamheden na een angstigen tijd. Een kijkje op de Hoven te Zutphen.

Op den Biltweg bij Utrecht ruimen de Hollandsche soldaten de door 't Nederlandsche leger aangebrachte versperingen op. Een prikkeldraadversperring wordt weggesleept.

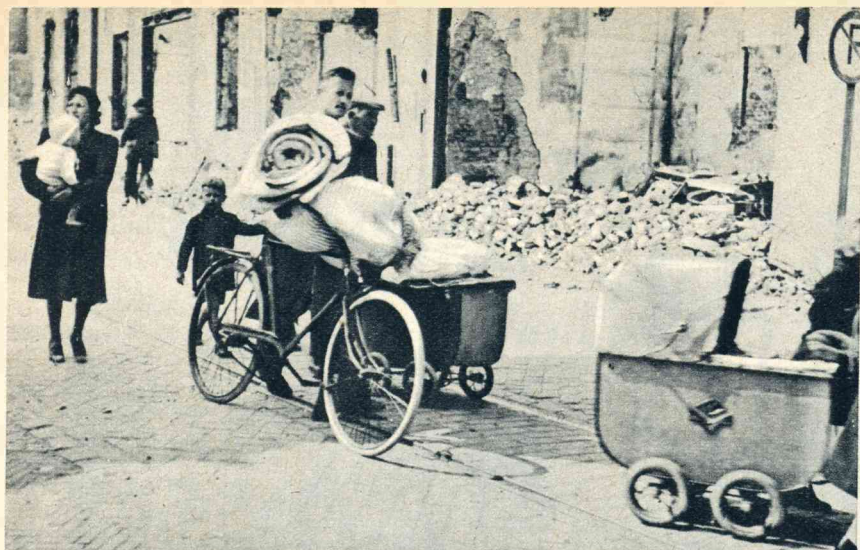
De uit Gelderland weggevoerde koeien zijn weer teruggebracht. Een kudde bij het verlaten van Broek in Waterland op weg naar Monnikendam, waar zij worden ingescheept.

In de buurt van Amersfoort zijn de weilanden, welke ten gevolge van de inundatie een tijdlang onder water gestaan hebben, met een dikke laag slib bedekt.

De geëvacueerde bevolking van Rhenen keert terug.

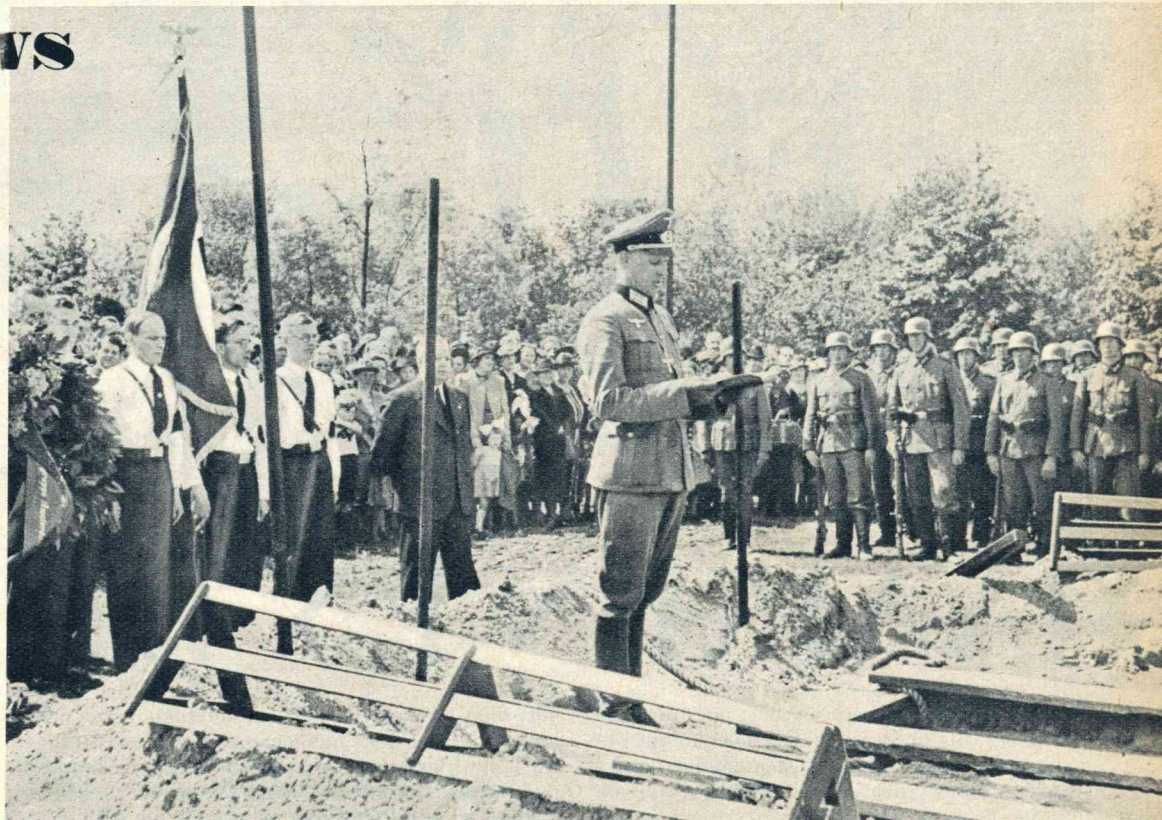
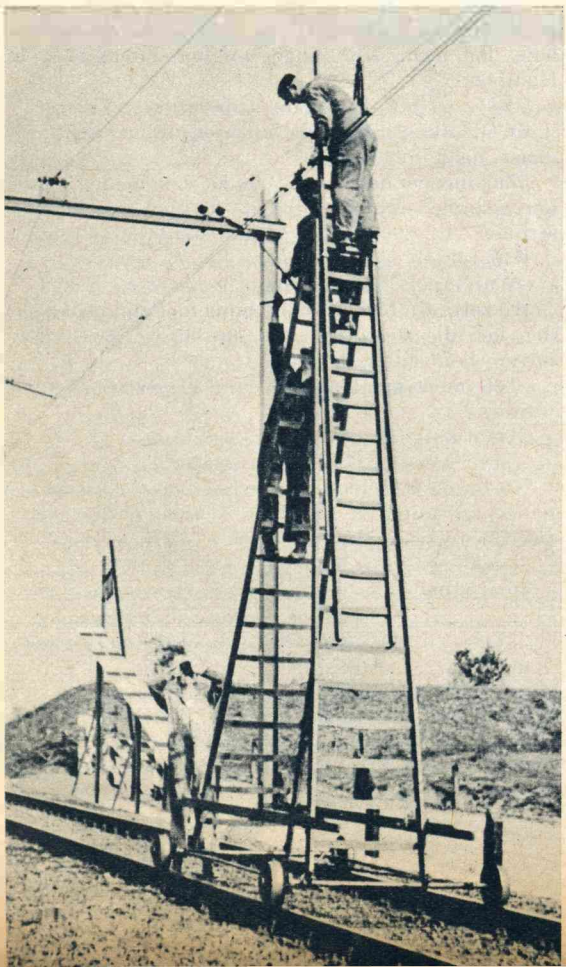
Het café De Bonte Koe te Barneveld, dat door onze weermacht ter wille van militaire doeleinden werd vernietigd (zie achtergrond), wordt voorlopig door een houten gebouw vervangen.

Laatste Nieuws

De Duitsche schildwacht voor Huize Doorn, die ter beveiliging aldaar is geplaatst door den commandant der Duitsche bezettingstroepen te Doorn.

De electrische geleidingen op het traject Utrecht-Arnhem worden met spoed hersteld.

Op de Oosterbegraafplaats te Amsterdam werd een aantal gesneuvelde Duitsche soldaten op plechtige wijze ter aarde besteld. De Duitsche veldprediker hield een toespraak.

Het spoorwegmateriaal, dat tusschen Bennekom en Wageningen door ons leger ter versperring was neergeworpen, wordt door het spoorwegpersoneel weer opgeruimd.

En Maaiken haalde de lantaren uit het schuurtje naast haar huis...

MAAIKEN EN DE SCHOUT

DOOR
HERMAN MOERKERK

Zoo," zei de schout van Ursem tot Maaiken van Sloten, die op 't raadhuis was gekomen om een geheim te verklappen, dat niemand kende, „gij hebt dus bij toeval het klimop terzijde geschoven en daaronder hebt ge iets gelezen, dat ge niet begrijpen kondt... wel... en wát hebt ge, gelezen, Maaiken?"

„Als ik mij niet vergis begon het zóó, meneer de schout:

Wat zou het je verwonderen..."

„En verder?"

„Verder kon ik er geen wijs uit worden."

„Ik zal zelf eens zien,"

zei de schout, „vanavond om tien uur tref ik u bij den „Kei" en samen gaan we eens kijken... Maar: niemand mag 't weten..."

„Ik zal komen, meneer de schout."

„Breng dan ook een goede lantaren mee, wilt ge?"

„Best," en Maaiken ging naar huis, tevreden, dat zij op het punt stond den schout en de gemeente een grooten dienst te bewijzen.

Een steenworp ver van den ouden molen lag een kei zoo groot als het huisje van de weduwe Maaiken van Sloten daartegenover.

Geen mensch kon zich herinneren hoe die

kei daar gekomen was. Honderden jaren moest hij er al gelegen hebben. Van onder tot boven was hij begroeid met klimop en duizenden paddestoelen krioelden langs den onderkant.

Jong en oud liep er voorbij, maar niemand had er ooit aan gedacht eens te zien wat onder het gordijn van klimop verborgen was, totdat op zekeren dag de weduwe Maaiken van Sloten, al breiend op haar stoeltje en leunend tegen den kei, omver tuimelde en een heelen lap van 't klimopgordijn wegscheurde.

Zuchtend stond ze op, klopte het stof van haar rok en zag opeens, dat op den kei letters voor den dag kwamen.

Wat zou het je verwonderen..."

Maar verder kon ze niet lezen...

Ik zou liegen als ik zei, dat de schout de jonge weduwe van Sloten niet bijzonder lief-tallig vond en het verwondert me dan ook niet, dat de edele heer op klokslag van tien uur weliswaar met deftigen stap, maar toch zeer licht en opgewekt naar Maaiken's huisje stapte.

Zij stond in den deurpost, 'n beetje verlegen, want de schout was een plechtig man en hoog in aanzien

en... zij had al meer dan eens opgemerkt, dat de magistraat haar wel lijden mocht.

Daar kwam hij aangestapt, groot en zwaar in zijn geborduurd tabbaard, de gouden keten om den hals. Hij legde zijn vinger op den mond toen hij Maaiken zag.

„Sst!... Stil... Waar is de lantaren?"

En Maaiken haalde de lantaren uit het schuurtje naast haar huis.

„Zie, meneer de schout," zei ze toen beiden bij den kei gekomen waren, „ik zal 't klimop wat wegstrijken... ziet ge?... Daar staat het duidelijk:

Wat zou het je verwonderen..."

„Warempel," zei de schout, „maar verder?"

Hij zette z'n bril op en lag bijna met zijn neus tegen den kei, die zóó groot was, dat hij wel twee meter hoven hem uitstak.

„Dat moet er al eeuwen lang in gezeten hebben, vrouwe van Sloten."

„Dat denk ik ook."

„Geef 's een borstel en wat water."

Nu begon de schout te borstelen en te kuischen en na eenige minuten lag daar, schoongewassen, de tweede regel te kijk.

„Licht eens bij, Maaiken."

Daar stond het: Wat zou het je verwonderen

Als je me zag van onderen...

„Wel... dat moeten we eens onderzoeken, Maaiken."

„Meneer de schout... zou er... soms... 'n schat onder verborgen liggen?"

„Dat zou wat wezen," zei de magistraat, denkend aan de berooide gemeentekas... „we zouden het goed kunnen gebruiken... en ik beloof u, Maaiken,

De schout van Ursem.

als het waar is dan krijgt gij... nou ja, 'n jaargeld zal er wel niet op kunnen overschieten, maar tóch iets heel moois... 'n schoone zondagsche japon... Nou, wat zegt ge hier op?"

Maaiken kleurde tot achter haar ooren.

„Als dat eens waar was!" Want ze had het niet breed sinds den dood van Van Sloten.

„Ik houd mijn woord, Maaiken," zei de schout, „maar gij moet mij beloven, dat ge ons geheim niet zult verklappen."

Zooals het echter altijd gaat: blaast ge een geheim zachtjes in een vrouwenoor dan stómt het uit den mond weer weg en... heel de gemeente wist den volgende morgen reeds, dat Maaiken van den schout een nieuwe japon zou krijgen omdat ze een schat ontdekt had... en... dat zij beiden in den laten avond met 'n lantaren-tje enzoovoorts, enzoovoorts... Het stormde al verder, het geheim, en het kwam terecht bij een hoogen berg waarin Urson en Valentijn woonden, twee reuzen zóó groot, dat ze met den kei wel konden knikkeren.

Het waren slechte tijden voor het reuzendom en ze konden een onverwachten buit goed gebruiken. Ze staken de koppen bij elkaar en maakten een plan.

Die van Ursem waren in grooten getale bij den molen verzameld en een hunner, de stokbewaarder, had Maaiken ondervraagd.

Als een rateltje had zij over 't geval gebabbeld en tegen den avond, nog vóórdat de schout zijn schepenen en dekenen had kunnen verzamelen, was een nieuwsgierige menigte naar den kei getrokken.

En Maaiken zat achter heur gordijntje te koeke-loeren.

Had ze te veel gepraat?

Wat zouden al die menschen gaan doen?... Ze kon ze niet tegenhouden... Wat was het toch onverstandig geweest om zóó te gaan praten, praten... Kijk nu, daar stonden er wel honderd... boeren, arbeiders, vrouwen en kinderen... Ze scheurden het klimop van den kei weg... Wel twintig, dertig mannen tegelijk zetten hun schouders tegen het ge-vaarte.

't Bewoog niet eens.

„Een, twee, hoep!"... riep de stokbewaarder.

En weer: „een, twee, hoep!"

Maar de kei bleef onbeweeglijk als een rots.

De mannen stroopten hun mouwen op, veeiden het zweet van hun voorhoofd, bliezen met bolle wangen, spuwden in de handen... Een, twee, hoep!...

De avond viel en bij het licht van lantarens en fakkels zwoegden de mannen.

De vrouwen en kinderen vuurden hen aan.

„We moeten hem aan 't rollen brengen!" riep Pauw de smid.

„Ge hebt goed praten," zei Anne van Jisp, de timmerman, „er komt geen beweging in...!"

„Haal het paard van den molenaar!" riep Klaas van Wieringen, de wever.

„En dat van den bode!" zei bakker van Vleuten. Met riemen en dikke touwen werden de paarden aan den kei gebonden.

„Hu-op!"

't Zand stootte op in het licht der lantarens... Hu-op! Maar de kei bleef waar-die lag, onbeweeglijk.

„Wij krijgen den schat nooit!" riepen de mannen en teleurgesteld keerden ze terug in den nacht en kropen onder de dekens.

En als ze te ronken lagen kwam van den hoogen berg een stormwind opzetten, want Urson en Valentijn waren op weg om het geheim te onderzoeken.

Brieschend dreunden de reuzen over de velden en traptten de koolen, het koren en de tarwe plat.

Jonge boomen rukten ze uit den grond. Het water der rivieren, die zij overzwommen, steeg in wilde golven over de landerijen. De vogels vluchtten weg, de kikkers kwaakten. Het vee vluchtte naar alle kanten.

Een bulderend onweer kwam opzetten. De regen stortte als een watergordijn op de wegen neer.

Stormvlagen gierden in den schoorsteen. Uilen en vleermuizen vluchtten in de gaten der daken...

En de weduwe Maaiken van Sloten zat rechtop in haar bed met groote bange oogen.

Wat zou er gebeurd zijn?

Ze ging door 't gordijntje loeren en, verstijfd van schrik, kon ze den blik niet meer afwenden...

... Een monster stond wijsbeens over den kei gebogen, een man wel tienmaal zoo groot als de schout...

Een andere zat op de knieën... en hield z'n geweldigen vinger bij 't schrift in den kei...

Telkens als ze spraken gierde de wind en rommelde de donder. Ieder woord bulderde over den weg...

„Wat zou het je verwonderen" zei de een.

„Als je me zag van onderen?"

zei de ander.

De oogen der reuzen schoten vlammen en bij dat licht zag Maaiken, dat ze hun ontzaglijke

armen rond den kei sloegen.

Ze hoorde hoe die kraakte en eindelijk ronddraaide als 'n knikker... en daverend verder rolde... bijna tot den molen...

Toen sprongen ze in den kuil waarin de kei gelegen had.

Ze wroetten en graaiden in het zand, dat het in wolken óp vloog, wervelend in den wind.

Ze groeven dieper en dieper. Hun klauwen drongen in den grond.

Zij zuchtten en brulden...

Meters diep, zóó diep groeven zij, dat ze nog slechts met den kop boven den rand van den kuil uitstaken...

Dan kropen ze naar boven en keken elkander grijnzend aan.

„Niets!... Geen duit, geen penning!"

Woedend balden ze hun vuisten.

Als je me zag van onderen!...

„Laat eens kijken!" gierden hun stemmen... en ze liepen dreunend naar den kei.

„We moeten hem van onderen eens bekijken... misschien wijst hij ons den weg naar den schat!"

Maar als ze den kei bekeken hadden sloegen ze hun armen in de lucht en joegen ze zulke stormvlagen op, dat Maaiken's huisje er van trilde en de molenwieken als dolle spoken rondraiden. Ze gaven den kei een trap... en die begon te rollen... te rollen.

Hij beukte den molen, dat hij in puin stortte... hij rolde verder als door den orkaan gejaagd en velde het huisje van Maaiken, het huis van den schout, de kerk, 't gemeentehuis... den timmerwinkel van Anne van Jisp, de smidse van Pauw, de bakkerij van van Vleuten, de weverij van Klaas van Wieringen... En die van Ursem vluchtten op hun bloote voeten naar alle kanten... Ze renden weg als dollen... Het leek een aardbeving.

Maaiken zat bevend bij de puinen van haar huisje en dorst zich niet bewegen...

De molenresten stonden in brand, het vuur klom omhoog door de vensters van het raadhuis. De stokbewaarder liep als een bezetene in het rond... Pauw de smid droeg al zijn kinderen tegelijk in zijn armen... Anne van Jisp vluchtte in zijn hemd...

En toen het vuur was uitgeraasd en de storm was bedaard kwam Maaiken doodsbleek den weg op. Ze ging als een verzezen doode, met starende oogen.

Het zwarte karkas van den molen lag smeulend aan het eind van den weg. Aan weerszijden stegen rookwolken op uit de puinen der woningen.

Daar was niemand meer... Slechts de schout stond bij den kei met zijn slaapmuts en zijn ambtsketen. „Maaiken!" riep hij.

En zij kwam, bleek en ontdaan.

„Meneer de schout!"

„Kijk eens hier, Maaiken, wat leest ge op de onderzijde?"

„Hè wat ben ik blij,

Dat ik lig op mijn andere zij!"

„Maaiken!"

„Meneer de schout!"

„Een jaargeld kan ik u nu zeker niet geven, maar toch... Al hebben we geen schat gevonden... ik heb er toch wél een ontdekt... Ik zal u een bruidsjapon geven... doch beloof me, Maaiken, houd voortaan beter uwen mond."

Maar, zooals het altijd gaat: blaast ge een geheim zachtjes in een vrouwenoor... enzoovoorts enzoovoorts.

Een maand later werd er gezongen en gevedeld en gedanst rondom den kei ter eere van den schout en zijn Maaiken.

HERMAN MOERKERK.

De weduwe Maaiken van Sloten...

„Maaiken!" riep hij. En ze kwam, bleek en ontdaan... „Meneer de schout!"

Alleen Castella-schuim heeft Driedubbele Werking!

Dubbeltijk vitamien-schuim reinigt de huid tot diep in de poriën, sterkt en verfrist de huidcellen.	De intens behandelde huidcellen nemen thans de kostbare balsemische palm- en olijfoliën volledig op.	Het speciale huidverjongende parfum IN de zeep behoedt de huid tegelijk tegen funeste invloeden van buiten!	

Gewone zeep wast...

Castella schuim
VERJONGT

Ga vandaag nog over op Dobbelman's Castella-zeep, - en maak kennis met een even frissche als *volledige* schoonheidskuur! Uw huid mag verwaarloosd zijn, Uw teint mag een „stadskleur” hebben aangenomen, de *driedubbele* werking van Castella moet Uw huid in korten tijd stralende jeugd geven. Wie zich met Castella wast, wast zich jonger! Bovendien omhult Castella U met een zacht en charmeerend, jeugdig parfum!

Castella

DOBBELMAN N.V. • NIJMEGEN

Op **GOEDE** zeep staat **DOBBELMAN**

15
cent

Voor Uw fijne goed maakt Dobbelman het modernste koudwater-waschmiddel: Castella Zijden Krullen. Koop eens zoo'n groot pak van 10 cent.

Een der straten van de Fransche stad Sedan, welke door de Duitschers werd bezet.

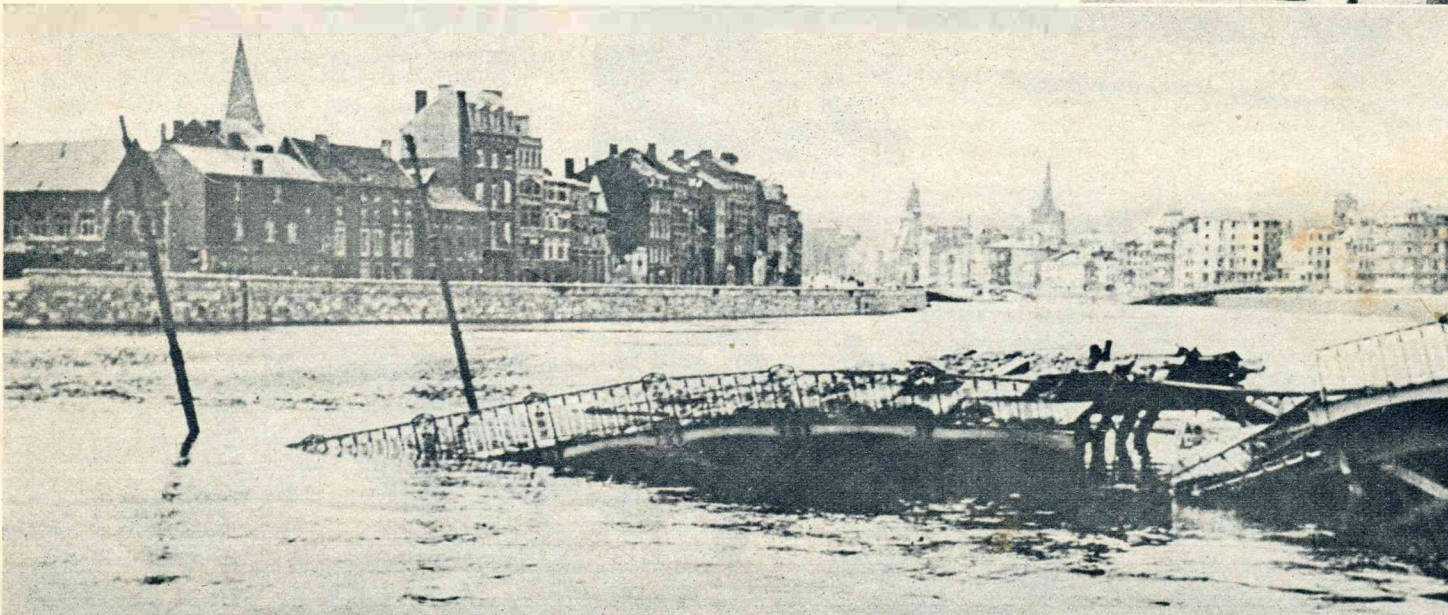
Van het buitenland **STRIJDTONEEL**

De citadel van Luik, die kort na het binnenrukken der Duitschers in België ingenomen werd.

Het fort Eben Emael werd door een afdeeling stormtroepen van de luchtmacht veroverd.

Een van de door de Belgen opgeblazen bruggen over de Maas bij Luik.

Intocht der Deutsche troepen in Luxemburg.

Een Duitsche wachtpost bij den Luxemburgschen zender.

ELKE BRUID

MOET KUNNEN SCHRIJVEN

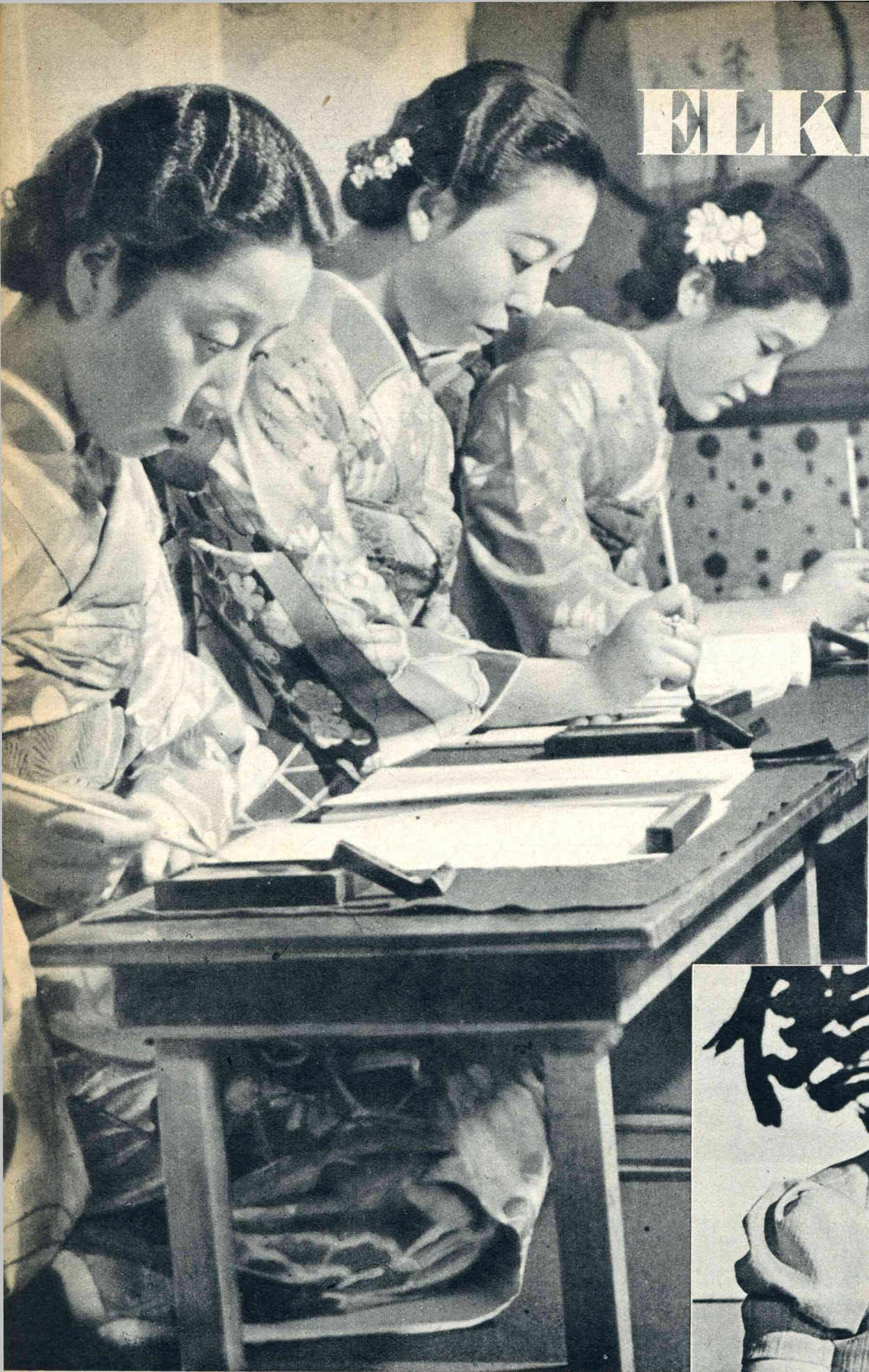
★
**In Japan is dat niet
zoo eenvoudig als dat
wel lijkt**

Als de kinderen bij ons leeren schrijven, dan krijgen ze een lei en een griffel of papier en pen of potlood en na een aantal hane-pooten, een paar vuile vingers en eenige diepe zuchten komt er dan wel iets te voorschijn, dat zoo'n beetje op een letter lijkt en dan is het ergste leed geleden. Een paar jaar worden ze nog wel achtervolgd met aanmerkingen op het schrift, maar zijn ze eenmaal een jaar of twaalf, dertien, dan is de opleiding in de edele schrijfkunst afgelopen en wordt iedereen aan zijn lot overgelaten. Is men eenmaal volwassen, dan voelt men zich bijna geveid als iemand een aanmerking maakt over het „onleesbare pootje” en voor heel erg belangrijke gevallen is de schrijfmachine er dan altijd nog.

Schrijven is bij ons een min of meer noodzakelijke bezigheid, die men beoefent om zijn gedachten vast te leggen of een mededeeling te doen, en hoe sneller dat gebeurt, hoe beter.

In onze westersche beschaving is nooit het denkbeeld doorgedrongen, dat schrijven een kunst zou kunnen zijn, die de harmonische ontwikkeling van 't karakter zou kunnen bevorderen, zooals dat bij de

Belangrijk bij het schrijven is de stand van het pen-seel. Dit moet namelijk loodrecht op het papier gehouden worden, terwijl de onderarm op het papier rust en het polsgewricht gebogen wordt.

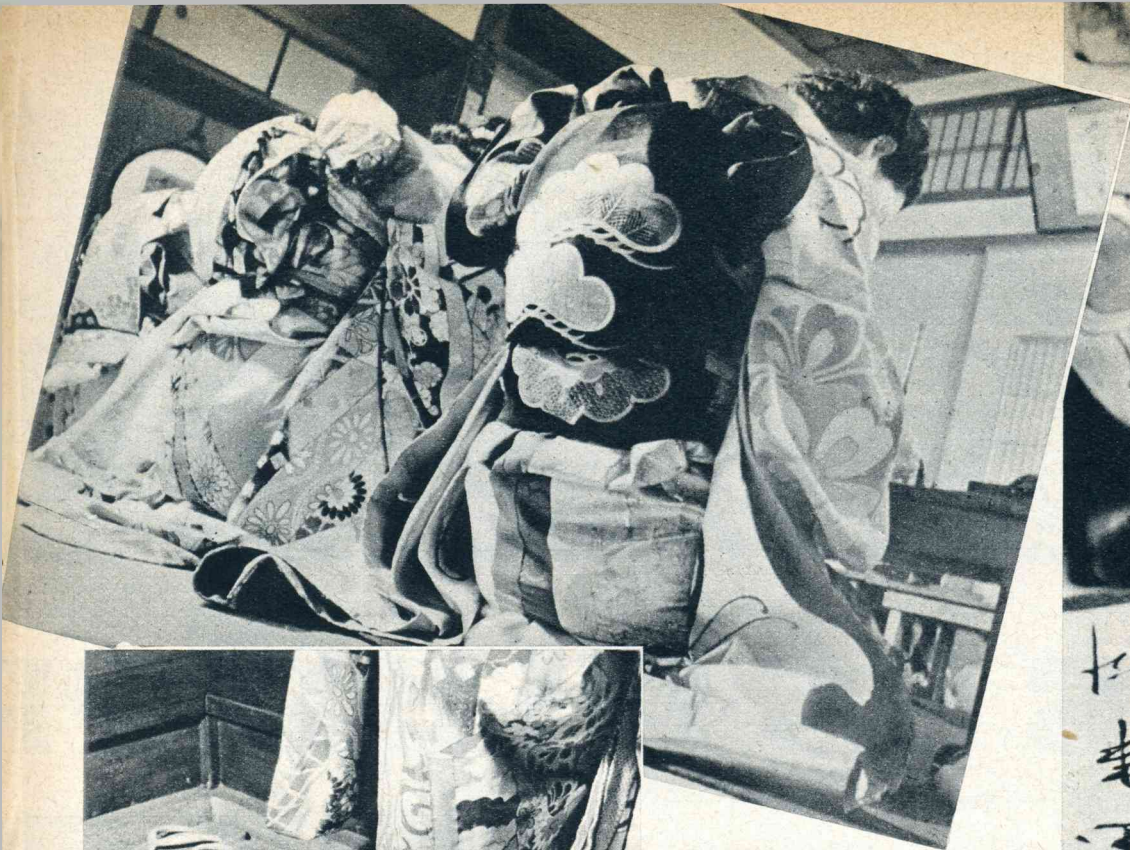
De particuliere school van een bekend onderwijzer. De meisjes zitten gekrucht voor lage schrijftafeltjes, waar ze dikwijls twee of drie uur onafgebroken oefenen onder het toezicht van den meester.

Links: Terwijl de schrijfter een nieuwe hoeveelheid inkt bereidt door de in water gedoopte inktstaaf zachtjes heen en weer te wrijven, moet zij reeds haar gedachten concentreeren op het werk, dat haar wacht, en zich voorstellen welken goeden invloed het maken van mooie letters zal hebben op de ontwikkeling van haar karakter.

*Japansche meisjes in nationale
dracht voor de schrijftafel.*

Het is de gewoonte in Japan elkaar op bepaalde feestdagen cadeautjes te geven. De jonge vrouwen moeten zich vooral oefenen in het opschrijven van de wenschen, die met die geschenken gepaard gaan, aangezien dit haar taak zal zijn, zoodra zij trouwen.

volken in het verre oosten het geval is. Als men even nadenkt, zal men echter toegeven, dat de westersche beschaving het in dit opzicht toch niet aan het rechte eind heeft gehad. Het principe, alles wat men doet in de eerste plaats goed en niet snel te doen, moet zijn stempel drukken op de persoonlijkheid en het is logisch, dat een zekere discipline, van de prille jeugd af opgelegd, in een veel voorkomende handeling als het schrijven, gunstigen invloed moet hebben op het zich ontwikkelende individu.

Hoewel ook in het oosten pen en potlood en schrijfmachine hun plaats hebben veroverd, zijn er nog

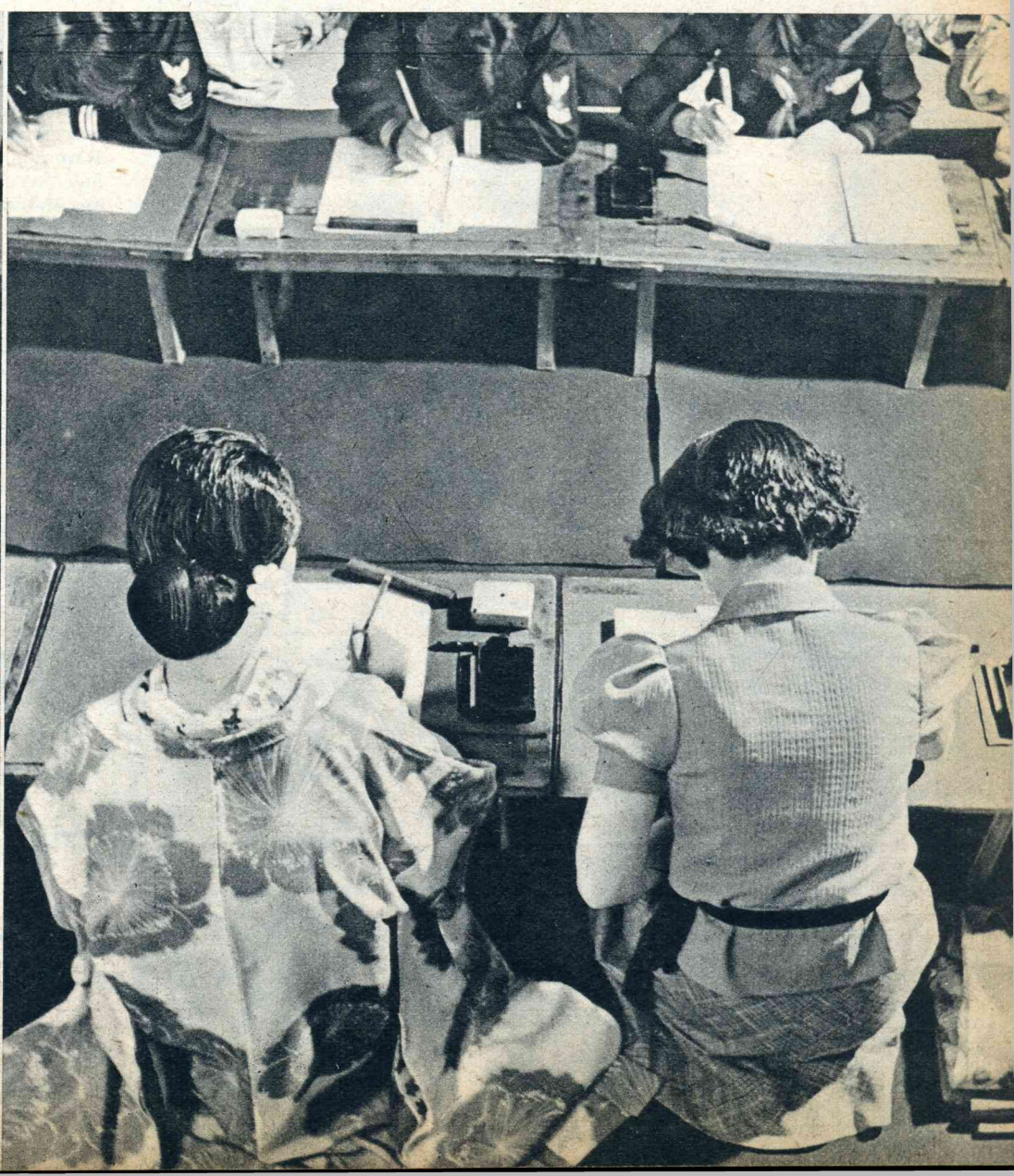
altijd scholen, waar het meisje van goede familie onderwezen wordt in het schrijven met het penseel om later voor een beschaafde vrouw te kunnen doorgaan. Misschien zelfs hebben de Japanners den eisch gesteld, dat de bruid goed moet kunnen schrijven omdat deze ingewikkelde oostersche schrijfkunst een sterk gevoel voor orde en netheid, alsmede een zekeren goeden smaak moet doen ontstaan, die zoo noodig zijn voor het juiste vervullen van de taak, die de jonge vrouw in het huwelijk wacht. Een soort „huwelijks-opleiding” dus, door de traditie ontstaan, door de traditie in stand gehouden.

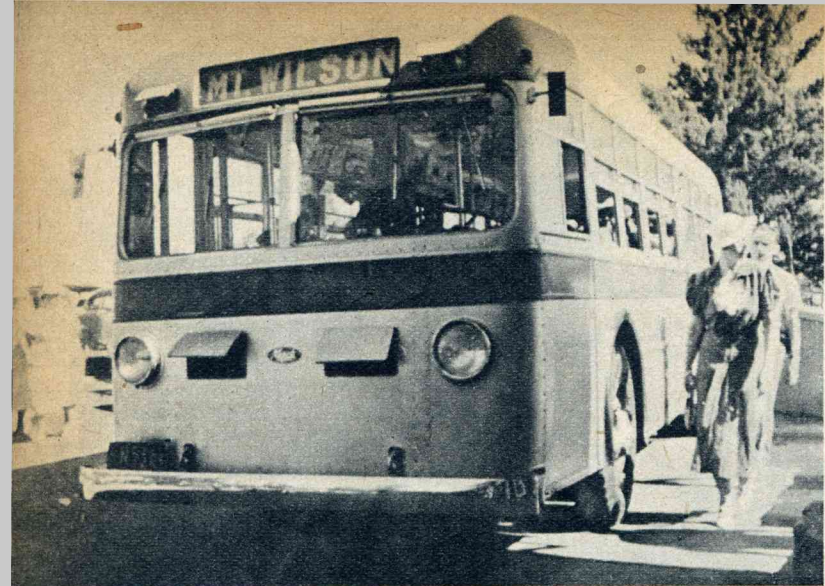
*De sandalen worden uitgedaan voor men het school-
lokaal betreedt.*

Deze jonge dame wacht af, of de onderwijzer den verrichten arbeid goed of af zal keuren.

Een eigenaardig contrast! Het eene meisje is in Japansche en het andere in westersche kleederdracht.

Men kan op allerlei manieren op Mount Wilson komen, maar gewoonlijk maakt men gebruik van den autobus, die van Los Angeles vertrekt.

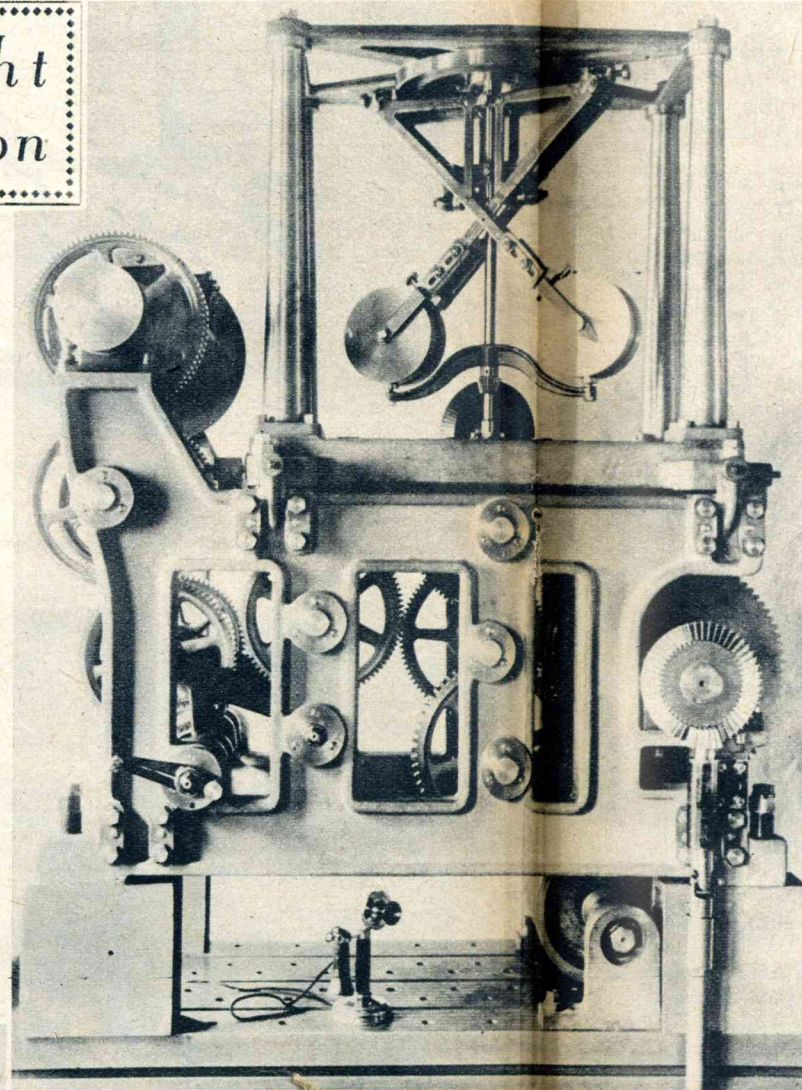
De geheimzinnige stad der sterrenkijkerij bestaat uit zilverwitte koepels.

HEMELBESPIEDERS

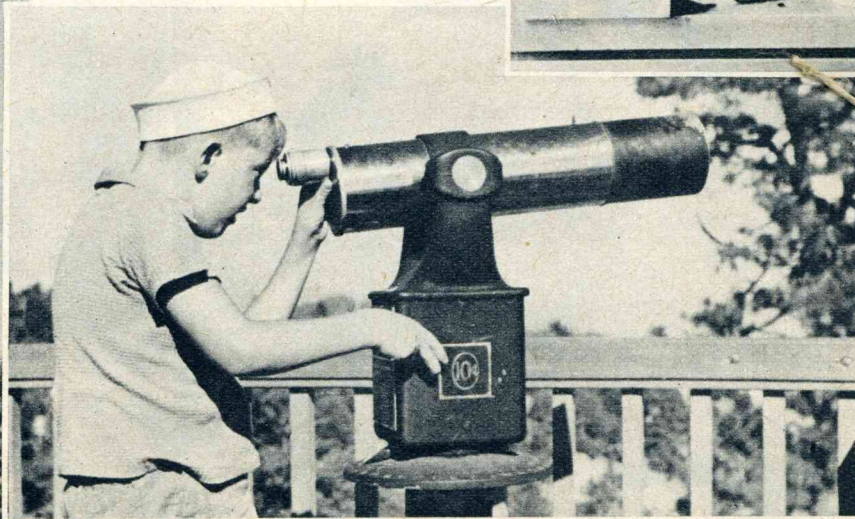
De sterrenwacht van Mount Wilson

Er schieten je een stuk of wat namen te binnen, als je over den Mount Wilson hoort spreken, in de eerste plaats natuurlijk Wilson, die niets met het observatorium te maken heeft, want dat stond er nog niet, toen hij in 1864 dezen berg van bijna tweeduizend meter hoogte besteeg, maar hij is onsterfelijk geworden door Carnegie, die het geld verschafte om hier de grootste sterrenwacht ter wereld te bouwen. De heer Wilson heeft geboft, dat hij juist dezen berg bewoond heeft; had hij een anderen genomen, dan was een mr. Johnson of mr. Thomson wellicht de gelukkige geweest.

Behalve aan Wilson en Carnegie denken we onwillekeurig aan onzen beroemden landgenoot prof. J. C. Kapteyn, die in nauwe samenwerking met het instituut o.a. ontdekte, dat ons Melkwegstelsel een wereld op zichzelf is, en den vorm van een ellipsvormige lens heeft, ongeveer driehonderdduizend lichtjaren breed en ongeveer zestigduizend lichtjaren dik. En dan zijn we er meteen middenin: nevelvlekken, roode reuzen, witte

Deze groote machine is niets dan een uurwerk, ongeveer geconstrueerd als een gewoon horloge. Zij richt de beweging van den telescoop naar den loop van de sterren. Naar de grootte van de telefoon kan men de afmetingen beoordeelen.

Astronoom voor eigen rekening.

De Lorentescoop, waarin de zonnestrallen worden gemeten. Het licht wordt door spiegels weerkaatst en de astronoom zit beneden in een observatiekamer. Een gewone telescoop is niet geschikt, omdat de hitte van de zon en de warme lucht van de aarde de constructie beschadigen.

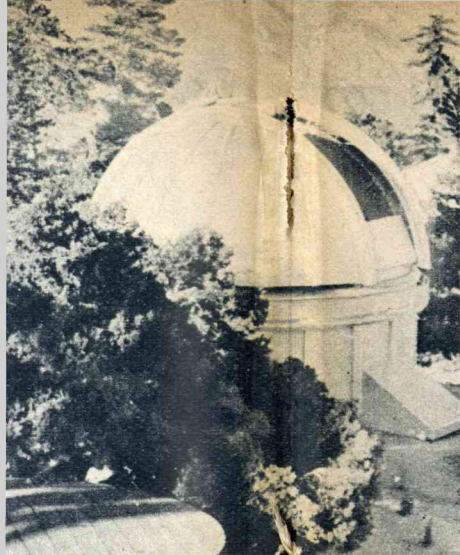
beneden komen aan: uitstappen. Hier verstoren.

De lantaarns in het bosch zijn van 't mocht er een storm opsteken boven de zandkorreltje op de lenzen waaien.

Boven op den Mount Wilson staan met doorzichtige koepels: paleizen uit een vreemde toekomst. De beroemdste

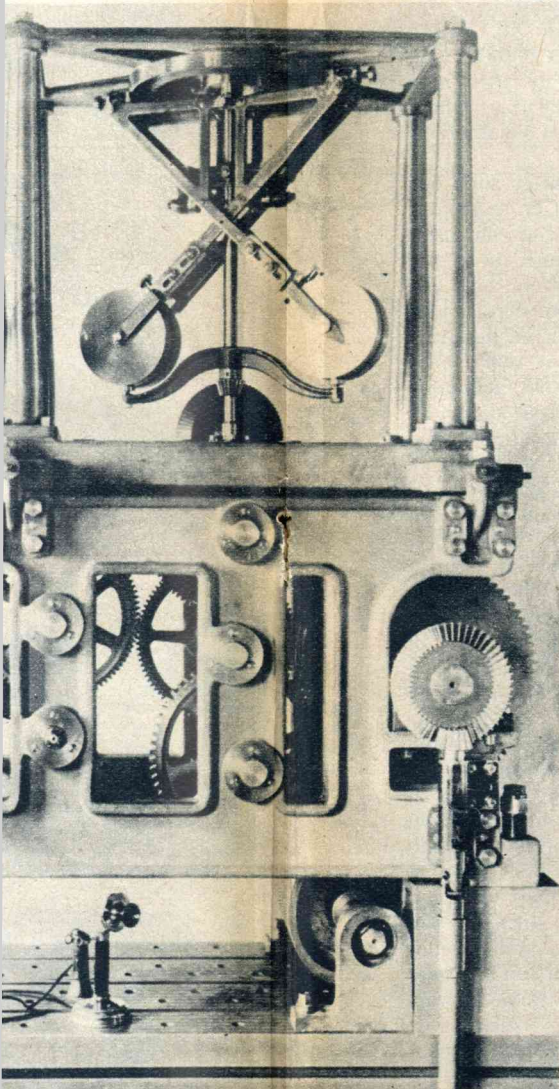
Weltra staan we aan den voet van een 60 duim het wereldruim afzoekt. Dat wil stukje, want zij is juist op een deel van maan is het gezichtsveld te klein. Voer verblind: dat het zachte licht van onze was, dat wist ik, maar het is nu, alsof ik heete Sahara neerkijk.

De geheimzinnige stad der sterrenkijkerij bestaat uit zilverwitte koepels.

DE RS

Deze groote machine is niets dan een uurwerk, ongeveer geconstrueerd als een gewoon horloge. Zij richt de beweging van den telescoop naar den loop van de sterren. Naar de grootte van de telefoon kan men de afmetingen beoordeelen.

beneden komen aan: uitstappen. Hier mag geen motorgebrom de stilte verstoren.

De lantaarns in het bosch zijn van boven afgedekt, de weg is geölief; mocht er een storm opsteken boven de Sierra Madre, dan mag er geen zandkorreltje op de lenzen waaien.

Boven op den Mount Wilson staan plechtige gebouwen, zonder vensters en met doorzichtige koepels: paleizen uit een merkwaardig verleden of van een vreemde toekomst. De beroemdste sterrenwachten der aarde.

Weldra staan we aan den voet van een metalen huis, waarin de lens van 60 duim het wereldruim afzoekt. Dat wil zeggen, het is maar een heel klein stukje, want zij is juist op een deel van de maan gericht; voor de geheele maan is het gezichtsveld te klein. Voor den kijker wordt mijn oog bijna verblind: dat het zachte licht van onzen satelliet weerschijn van de zon was, dat wist ik, maar het is nu, alsof ik uit een vliegtuig op de brandend heete Sahara neerkijk.

Met het bloote oog ziet men niets, maar door den telescoop ontwaart men heele werelden. Het sterrenbeeld de Zwaan met een lichten nevel.

Een spiraalnevel in den Grooten Beer. Zoo ongeveer moet men zich ook het gezicht op ons Melkwegstelsel voorstellen.

dwerger, protuberanten, dubbelsterren en Cepheid-variabelen, dat zijn de sprookjesachtige en raadselachtige termen, waarmee hier gegoocheld wordt.

Maar we hebben nog een beroemden naam vergeten: Newton. Want deze natuurkundige was de eerste, die meende, dat men astronomische waarnemingen behoorde te maken van een bergtop, omdat de lucht op den vlakken grond in voortdurende beweging verkeert en men te veel last heeft van atmosferische storingen. En in overeenstemming met zijn zienswijze heeft men zorgvuldig den Mount Wilson uitgekozen, in de eerste plaats, omdat in het droge seizoen de lucht dag aan dag buitengewoon helder en in de tweede plaats, omdat de windsnelheid hier ter plaatse buitengewoon laag is.

Een ideale plaats voor een sterrenwacht, maar tevens voor een vacantieoord, en de praktische Amerikanen hebben het een met het ander vereenigd. Maar de sterrenwacht speelt hier toch de voorname rol, dat merkt men, zodra men aankomt. Aan den ingang houdt iemand de auto's die van

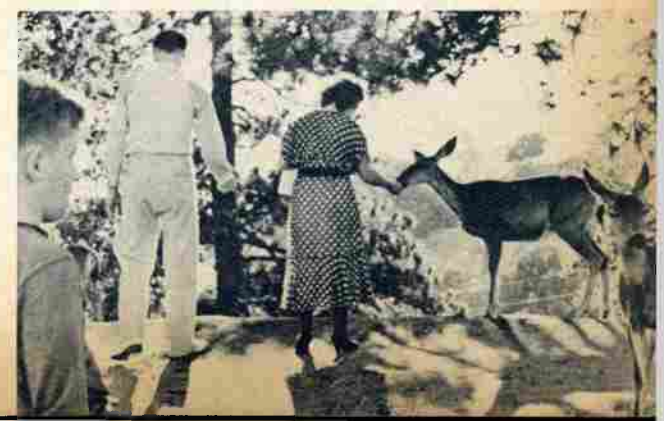
Even later mogen we op den drempel van het gebouw, waar zich de 100-duims-telescoop bevindt, naar de honderden tonnen staal kijken, die het grootste oog van onze planeet omvatten. We staan zwijgend in het donker en luisteren. Daar ergens boven moet een mensch zitten. Want zoo nu en dan knapt er iets, alsof de sluiters van een fototoestel in werking wordt gesteld. En zoo is het ook: de laag chemicaliën van een fotografische plaat is betrouwbaarder dan ons netvlies en zij ziet, wat wij niet of verkeerd zien. En daarom reserveeren de astronomen deze duurste logeplaats in het nachtelijk tooneel voor het kiektoestel.

De Amerikanen zouden hun aard verloochend hebben, als zij bij al dien ernst niet gelegenheid hadden gevonden een beetje plezier te maken. Verderop staat een hotel, dat gaarne vroolijke gasten opneemt, die vooral zoo tegen middernacht in de goede stemming komen. Jaarlijks eten hier een goede 20.000 menschen, als zij uit de wereldruimte terugkeeren. En na tafel drinken zij een likeurtje of een whisky, die men op zon noch maan kan krijgen, om van de sterren nog maar niet eens te spreken.

Van al dit laag-bij-de-grondsche gedoe trekt de sterrenkundige zich echter niets aan: hij kijkt naar sterren, die 10.000 maal het licht van de zon geven en naar andere, die slechts 1/10.000 deel van haar licht uitstralen. Hij ziet hemellichamen, wier middellijn 290 maal zoo groot is als die van de zon, zooals den rooden reus, die naar den poëtischen naam van Betelgeuze luistert, of andere, die 80.000 maal zoo helder zijn als de zon, zooals Canopus. Hij observeert nevelvlekken, die 1.000.000 lichtjaren van ons verwijderd zijn en dat nog niet genoeg vinden, want zij vluchten van ons weg met een snelheid van 300 tot 1800 kilometer per seconde. Hij duizelt niet van deze astronomische getallen, daar is hij astronoom voor, maar ons, minder welingelichten stervelingen, wordt het wel even benauwd om het hart, als ons zoo met harde cijfers duidelijk gemaakt wordt, hoe weinig we te beteekenen hebben in deze wereld.

Afscheid van het rijk der hemelen.

In de bosschen om het observatorium vindt men tamme hertjes, die voedsel van de bezoekers aannemen.

DE NACHT WAKE

Iedereen moest toegeven, ondanks de verwoestingen, door de koorts aangericht, dat Gracie Hedley een allerliefst kind was. Zelfs nu nog spreidde zich haar vlossige goudblonde haar kringelend op het kussen uit. En terwijl Anne keek naar de bewusteloze Gracie, begon er in haar geheugen een snaar van herinnering te trillen. Hoe 't was en waarom 't was had zij niet kunnen zeggen, maar er bestond een eigenaardige gelijkens tussen dit stervende kind en het jongetje, dat in het ziekenhuis van Shereford aan diphtheritis was overleden.

In een flits van helderheid doorzag Anne alles. Lucy had die gelijkens eveneens opgemerkt, en vocht nu een hopeloozen strijd om dit tweede leventje.

Er trok een groef van bezorgdheid tussen Anne's wenkbrauwen. Er welde instinctief vrees in haar voor de psychologische uitwerking, de ontgoocheling die de onvermijdelijke mislukking van alle pogingen op Lucy hebben moest. En tegelijk merkte zij op, toen zij zoo stond te kijken, dat Lucy het kind dichter tegen zich aan hield dan noodig was, en zichzelf daardoor achteloos blootstelde aan de besmetting, waartegen alle verpleegsters met den grootsten ernst waren gewaarschuwd, en waartegen de uiterste voorzorgen waren voorgeschreven.

De volgende dag kwam, en de daarop volgende. Toen was het Zaterdag. Het weekend ging voorbij. En nog steeds haalde Gracie Hedley adem, nog steeds hield een zwakke levensdraad haar vast. Dinsdagmorgen bracht dr. Forrest geruimen tijd aan het bed van het nog steeds bewusteloze meisje door. Als Gracie de crisis der eerstvolgende vierentwintig uren doorkwam, verklaarde hij toen, werd ze stellig beter. Maar botweg voegde hij er aan toe, dat volgens hem de crisis noodlottig zou zijn.

Vierentwintig uren! Met haar oogen naar de klok commandeerde Lucy haar laatste reservekrachten op. De seconden tikten langzaam voorbij, de minuten sleepten zich voort. Maar hoe dan ook, de dag vorderde. Lucy was in twaalf uren tijds de zaal bijna niet af geweest. Desondanks besloot zij, wat Anne ook redeneerde, er ook den nacht door te brengen.

En dus, toen de duisternis viel en de lampen waren aangestoken, ging Lucy haar wachtpost naast het bedje innemen. Zij was zich hoegenaamd van geen moeheid bewust. Zij voelde zich licht, onaanstastbaar voor vermoeienis, vervuld van een voorbeschikte kracht, die door niets geschokt kon worden.

Gracie had zich, naar het scheen, dien heelen dag goed gehouden. Nu echter, nu de schaduwen zwarter werden, leek het, of de laatste resten van haar zwakke kracht haar begaven. Zij begon met een zwak gesnork adem te halen, en haar temperatuur ging met een sprong omhoog. En wat 't ergste was — haar hoofdje, door de kramp naar achter getrokken, zat als beklemd tussen haar vermagerde schouderbladen.

Lucy's oogen weken geen seconde van het gezicht van het stervende kind. Bij al haar diensten hield ze haar blik onafgebroken naar die arme, nietsziende, scheefstaande oogjes gericht. Zij hield het slappe handje in haar eigen hand. Het was, alsof zij een onstuimigen, onweerstaanbaren stroom meedeelde aan het nitgemergelde lichaampje.

Tegen twee uur in den nacht begon Gracie's ademhaling te haperen. En haar polsslag, onder Lucy's vinger, horte en stond bijna stil. Lucy's gezicht werd lijkkleek. Zou zij dan toch falen, te elfder ure, na al wat ze gedaan had? Zij boog zich met koortsachtige gejaagdheid voorover, hief de slappe gedaante van het kind op en hield haar mond tegen de bijna levenloze lippen. Wanhopig blies zij het ingezonken borstje met haar eigen adem vol. Toen begon zij snel de bewegingen der kunstmatige ademhaling.

Hoe lang zij daarmee doorging, wist zij zelf niet. Maar er kwam een moment, dat zij ophield. Het kind

de eerste strepen schemering door de jaloezieën filterden, kwamen Gracie's oogleden omhoog. Zij zag naar Lucy op met bewustzijn, met begrip. Spreken kon zij niet — dat moest nog komen. Maar het voornaamste was er — de uitstraling van leven en besef. De crisis was voorbij, eindelijk doorstaan.

De vreugde stortte zich als een springvloed over Lucy uit. Tranen vloeiden blindelings en stekend, tranen van opgetogen blijdschap. Zij drukte haar handen te zamen en hief ze op in een gebed van dankbaarheid. Toen kwam zij strompelend overeind en trok de jaloezie open.

Daar zag zij, tegen den muur aan den overkant, wacht houdend, met starenden blik naar haar opkijkend, den vader, Tom Hedley staan. Zij maakte een gebaar van uitgelaten vreugde. En toen hij aan kwam hollen, ging zij duizelend naar de deur, hem tegemoet. En daar op den drempel, terwijl ze 't hem vertelde, goot de rijzende zon over hen beiden licht uit.

Het herstel van de kleine Gracie Hedley zond een blijden schok het heele ziekenhuis door, en te grooter was de opluchting, wijl zij samenviel met een matiging der epidemie in het algemeen. Anne, die rustig op haar kamer brieven zat te schrijven, had een gevoel, of het grootste deel van haar werk volbracht was. Zij dacht aan toekomstige dagen, en liet haar geest stilstaan bij haar terugkeer, met Lucy, naar Londen. Nu Lucy zich zoo kranig had gehouden hier, zou miss Melville ongetwijfeld bereid zijn, haar een zaal te geven. Wat zou dat een heerlijkheid zijn — zij en Lucy, samen als hoofdverpleegsters in de Trafalgar! Ten minste... Zij dacht aan Joe. Of eigenlijk had zij steeds aan hem gedacht. Maar een verwijdering tussen echtgenooten, en het elkaar verwinnen, begreep zij, was een probleem, waarin zij zich niet moest mengen. In geluk elkaar weer vinden konden die twee slechts, als Lucy's karakter zich gunstig gevormd had. En dat proces was in vollen gang, misschien al voltooid. Dat zou nog mooier zijn dan Lucy en zij samen: Joe en Lucy samen, in degelijk geluk!

En nu schreef zij haar laatsten en moeilijksten brief. Die was voor dr. Prescott. Waarom zij het moeilijk vond, dien brief te schrijven, begreep zij zelf niet goed. Zij vertelde weinig over haar eigen prestaties en veel over die van Lucy. Zij dankte hem nog eens, dat hij haar de gelegenheid had gegeven, dit werk te doen. Zoo had zij al vlug haar voorraad nieuws uitgeput. Zij had toch zoo dikwijls aan Prescott gedacht die laatste weken... vreemd, dat zij die gedachten niet onder woorden kon brengen. Zij voelde te zijnen opzichte een zonderlinge verwarring, een vage tegenstrijdigheid van gevoelens, verontrustend, niet ten volle begrepen — alsof zij wenschte maar tegelijk vreesde hem weer te zien. Zij glimlachte even om die gedachte.

Op dit oogenblik was het, dat Nora, zonder klopt te hebben, haar kamer kwam binnenstormen. Zij bleef hijgend staan, doodsbleek, trachtend haar droefheid te beheerschen. En toen stiet ze uit:

„Lucy is flauwgevallen... op de zaal. Ze... ze sloeg als een blok neer.”

Verstijfd keerde Anne zich half om in haar stoel. „'t Is niets.” Nora stond jammerlijk te stotteren, en haar gezicht logenstrafte haar woorden. „Maar... ik moest je toch maar even roepen, zei dr. Forrest.”

Er beefden tal van vragen op Anne's lippen. Maar zij begreep, in een plotseling en ontzettend voorgevoel, wat de oorzaak was van Lucy's bezwijning. Nog steeds stijf, als een slaapwandelaar, stond zij op en volgde zij Nora naar de zaal.

Het was niet daar, maar in het kleine zijvertrekje, dat als zaalkenken werd gebruikt, dat zij Lucy vonden. Zij lag op een paar kussens, haastig bijeen geworpen op den vloer, dr. Forrest zat op één knie naast haar en twee verpleegsters stonden vlak achter hem. Anne hoefde dr. Forrest niet eens aan te kijken — één blik had haar genoeg gezegd, het ergste.

Lucy was niet flauwgevallen — zij was bewuste-

door dr. A. J. Cronin

KORTE INHOUD. Ann Lee, een knap jong meisje, is met haar zuster Lucy verpleegster in een ziekenhuis te Shereford. Door onoplettendheid van Lucy sterft een tweejarig patiëntje; Ann neemt de schuld hiervan op zich, daar haar zuster het verpleegstersdiploma nog niet heeft en door deze gebeurtenis haar carrière gebroken zou zijn. Ze wordt onmiddellijk ontslagen. Op den ochtend van haar vertrek ontmoet zij Joe Shand, een jeugdvriend, die haar reeds meermalen ten huwelijk heeft gevraagd. Met zijn taxi brengt hij haar naar Manchester, waar ze in het ziekenhuis Hepperton wordt aangesteld. Tijdens een blindedarm-operatie ontdekt Ann, dat 'n watje in de wonde achterblijft. Van den patiënt, Matthew Bowley, krijgt ze als dank hiervoor een tasche met een bankbiljet van tien pond. Ann brengt een bezoek aan haar zuster Lucy in Londen, die tot haar groote verwondering met Joe Shand getrouwd is. Op den terugweg verongelukt de bus nabij Manchester, waarbij sommige passagiers ernstig gewond worden. Ann verleent de eerste hulp en neemt direct maatregelen. Ze laat dr. Prescott uit Manchester roepen. Nadat de gewonden verbonden zijn neemt hij haar mee naar z'n woning. Hij vertelt haar, dat hij een kliniek voor hersenoperaties wil stichten en hoopt op den moreelen en financiëelen steun van den rijken Matt Bowley. Ann heeft de huisverpleging bij de zieke vrouw van Bowley op zich moeten nemen. Matt Bowley bezoekt Ann op haar kamer. In een gesprek tracht Ann hem te interesseeren voor de plannen van dr. Prescott. Bowley beklagt zich bij haar, dat hij door de ziekte van z'n vrouw zoo weinig gezelligheid heeft. Eensklaps slaat hij z'n arm om haar schouder. Op 't zelfde moment komt mevrouw Bowley het vertrek binnen. Ze wijst Ann de deur en dwingt de directie van het ziekenhuis haar te ontslaan. Dr. Prescott is ontstemd over haar bemoeiingen inzake de kliniek; Bowley heeft z'n steun geweigerd, waarom dr. Prescott eveneens z'n ontslag neemt. Hij geeft Ann een aanbeveling voor het Trafalgar-ziekenhuis, waar ze als hoofdverpleegster wordt aangesteld. Anne zit in moeilijkheden en gaat naar Prescott om z'n raad in te winnen. Door openlijke verklaringen van dr. Prescott wordt een gerechtelijke aanklacht tegen Anne's zuster Lucy, die verdacht was van het toedienen van een dodelijke dosis gif aan een patiënte, ingetrokken. Dr. Prescott vindt nu echter nergens steun voor zijn kliniek. Anne en Lucy vertrekken naar Zuid-Wales om te helpen bij de bestrijding van een nekkramp-epidemie. Een meisje van vier jaar verkeert in stervensgevaar en Lucy verpleegt haar met uiterste zorg.

ademde weer, zwak maar regelmatig. Er waren zweedruppels uitgebroken op haar voorhoofd.

Met trillende vingers tastte Lucy naar haar thermometer. Zij kon nauwelijks duidelijk genoeg zien, om den stand op te nemen. Maar toen 't haar gelukt was, riep zij hem bijna luide uit. De koorts was gedaald. Zij greep snel naar de voedingspipet, en liet een paar drachmen pepton-oplossing op Gracie's tong neerkomen. Haar hart klopte heftiger, toen zij het kind normaal zag slikken. De ademhaling werd krachtiger, de polsslag eveneens. De temperatuur daalde nog een graad. Wat meer voedsel, dat makkelijker genuttigd werd. En eindelijk, toen

loos, maar haalde snel adem en haar gezicht was donkerrood. Reeds begon zich onder haar opperhuid de venijnige vlekkerigheid van uitslag te vertoonen. Anne's hart werd zoo koud als ijs. Zij begreep en wist het: Lucy was door nekkrimp aangetast.

Dr. Forrest kwam overeind, krakend in zijn oude gewrichten. Hij hield zijn oogen van Anne afgewend, uit angst, dat zij er de onheilspellende waarheid in zou lezen. Maar Anne had voldoende ervaring van die verschrikkelijke ziekte om te begrijpen, dat zij Lucy overvallen had in haar ergsten en kwaadaardigsten vorm. Met de uiterste inspanning beheerschte zij zich en wendde zij zich tot Nora.

„Wil je 't bed in de achterste kamer even klaar maken? En vraag, of zuster Glen hier wil komen.”

Tien minuten later werd Lucy over het erf naar de ziekenkamer in het bijgebouwtje gedragen. Dr. Forrest maakte onverwijd een punctuur in de ruggegraat en spoot een flinke dosis serum in. Nora en Glennie hielpen hem. Met wanhopige inspanning hield Anne haar angst en smart in bedwang. Zij deelde Glennie de eerste dienstperiode toe en Nora de tweede, maar besloot, zelf voortdurend bij haar zuster te blijven.

Het slechte nieuws ging snel het ziekenhuis rond, en wierp over alles een schaduw van gedruktheid. Lucy's innemende manieren en haar feillooze plichtsbetrachting hadden haar een groote populariteit onder het personeel bezorgd, en nu deed iedereen al het mogelijke, letterlijk al het mogelijke, om Lucy er door te halen. Maar de behandeling scheen op Lucy geenerlei uitwerking te hebben.

Om vier uur begon zij te ijlen. Zij lag te draaien en te woelen onder den invloed der gifstoffen, waarmee zij besmet was, en zij bracht een verwarring van afgebroken zinnen uit — herinneringen aan haar kindsheid, haar schooljaren, haar leertijd in Shereford. Steeds praatte zij over Anne. En eenmaal probeerde zij, met haar zwakke hoge stem, een lied te zingen, dat haar moeder altijd gaarne gezongen had.

Welk een marteling dit alles voor Anne was, konden Nora en Glennie slechts gissen. Anne gaf er geenerlei blijk van, terwijl zij met onvermoeibare handen maar steeds den ijszak op 't brandende hoofd van haar zuster ververschte. Lucy kreeg nog steeds meer koorts. Dr. Forrest, die ieder uur kwam kijken, wist niets meer te zeggen. Hij kon alleen nog maar zijn hoofd schudden.

Om half zeven kwam de eerste krampaanval op. Anne scheen te verstenen van ontzetting. Maar zij was het, die Lucy haar morphine-injectie gaf.

„Anne! Ga hier in Godsnaam vandaan,” smeekte Nora.

„Ik ga één minuut weg,” antwoordde Anne met een holle stem. „Ik moet een telegram wegsturen. Haar man moet hier komen.”

Zij ging naar het kantoor en gaf telefonisch een telegram op voor Joe, per adres N.V. Transport. Toen bedacht zij zich... misschien kwam het telegram zoo niet terecht... als hij weg was met een bus, bleef 't op het kantoor liggen.... Zij gaf dus een lang telegram op voor dr. Prescott, hem verzoekend, Joe op te sporen en hem onmiddellijk naar Bryngower te zenden.

De nacht kwam, en Lucy werd steeds onrustiger. Ondanks de verdovingsmiddelen bleef zij liggen ijlen en woelen en slaan. Meer dan eens moest Anne haar stijf vasthouden, om haar te bedwingen. Terwijl ze dit deed, voelde ze, met een stekenden schrik, hoe mager Lucy's armen waren. Het was niet de koorts, die haar had uitgeput, maar de wekenlange periode van onafgebroken zwoegen, die er aan vooraf was gegaan. En toen, plotseling, daalde Lucy's temperatuur. Of liever, zij daalde niet, zij viel als een baksteen.

Nora gaf een kreetje, toen ze den thermometer aflas.

„Een half uur geleden had ze ruim 40.5 en nu is 't 37.2!”

Dit was lang geen gunstig teeken.

maar integendeel het meest gevreesde: het was een zekere aankondiging van het naderende einde.

„Haal dr. Forrest,” zei Anne. „En breng Glennie ook mee, als je wilt.”

Kort na elfen hield Lucy op met ijlen. Haar gezicht was niet meer rood en gezwollen, maar zag er smal en ingevallen uit. Toen begonnen zachtjes haar oogleden te beven. Zij keek op naar Anne.

„Anne,” fluisterde ze, „een beetje water.”

Nadat ze haar te drinken hadden gegeven, bleef ze rustig even op haar rug liggen. Zij was nu volkomen bij kennis, en ze zagen in haar oogen, dat zij wist, dat zij ging sterven. Toen kwam er beweging in haar. Langzaam ging haar blik de kamer rond, en zij bleef naar Nora en Glennie kijken. Zij spande zich in, en stak haar hand naar hen uit.

„Ik ben blij, dat ik jullie gekend heb... dat ik met jullie heb samengewerkt.” Haar stem was nauwelijks te verstaan.

Er liepen tranen over Nora's wangen, en Glennie's gezicht trok. Met een verstikt geluid zei de stugge Schotsche zuster:

„Over een poosje werken we wéér samen.”

Lucy probeerde te glimlachen, maar haar droge lippen weken nauwelijks van elkaar.

„Dat zal niet, Glennie.” Toen fluisterde ze: „Zouden jullie me alsjeblieft even met Anne alleen willen laten?”

Zij deden, wat hun verzocht was. Nora kon haar snikken niet inhouden, toen ze ging. Anne zat naast het bed en hield haar zusters hand vast.

„Anne,” zei Lucy eindelijk, zwakjes, maar volkomen helder en duidelijk. „weet je nog in Shereford — dat kleine kind, dat toen gestorven is? Dat heb ik nu goedgeemaakt, geloof ik.”

Omdat er zoo'n draaikolk van emoties woelde in Anne's borst, kon ze alleen maar knikken.

„Was 't geen geluk,” zei Lucy nadenkend, „dat ik de kans kreeg een leven terug te halen, voor dat andere, dat ik verspeeld heb?”

„Ja, lieveling,” fluisterde Anne.

„Er is nog iets, dat ik je vertellen wou,” ging Lucy zacht voort. „Vóór ik hier kwam, heb ik aan de directrice in Shereford geschreven. Ik heb haar alles verteld.” Ze wachtte even, en vroeg toen: „Heb je Joe een boodschap gestuurd?”

Anne knikte.

„Er komt om twaalf uur een trein aan.”

Er zweefde een zweem van een lachje over Lucy's gekloofde lippen.

„Misschien” — ze moest even zwijgen om adem te scheppen — „misschien is mijn trein dan al weg.” Zij ging voort: „Arme Joe! Help hem, als je kunt, Anne. Ik heb niet veel voor hem gedaan.”

Lucy haalde nu minder diep adem, en er begon iets vliezigs over haar oogen te komen. Zij sprak even wat wartaal en zei toen opeens:

„Anne, zing dat lied nog eens, dat we als kinderen gezongen hebben... Je weet wel... De dag, Heer, dien gij gaaft, is om...”

Het was het lied, dat zij in haar ijkcoorts had gezongen.

Anne drong haar verblindende tranen terug.

„O God,” bad ze, „laat me nu sterk blijven... laat me dit laatste nog voor Lucy doen.”

Zij legde haar arm om Lucy's schouders, hield haar dicht tegen zich aan, en begon met een zachte, innige stem te zingen:

„De dag, Heer, dien gij gaaft, is om,
het duister daalt op uw bevel,
tot u rees onze morgenzang,
uw lof ook heilig' onze rust...”

Het laatste vers kwam ten einde. Lucy zuchtte: „Dank je, Anne.” Haar oogen keken wijd en ver. „Wat is 't een donkere nacht geweest.” Haar wang, tegen Anne's wang rustend, was heel koud. „Maar nu wordt 't lichter. Anne, lieveling. 't is zeker al morgen.”

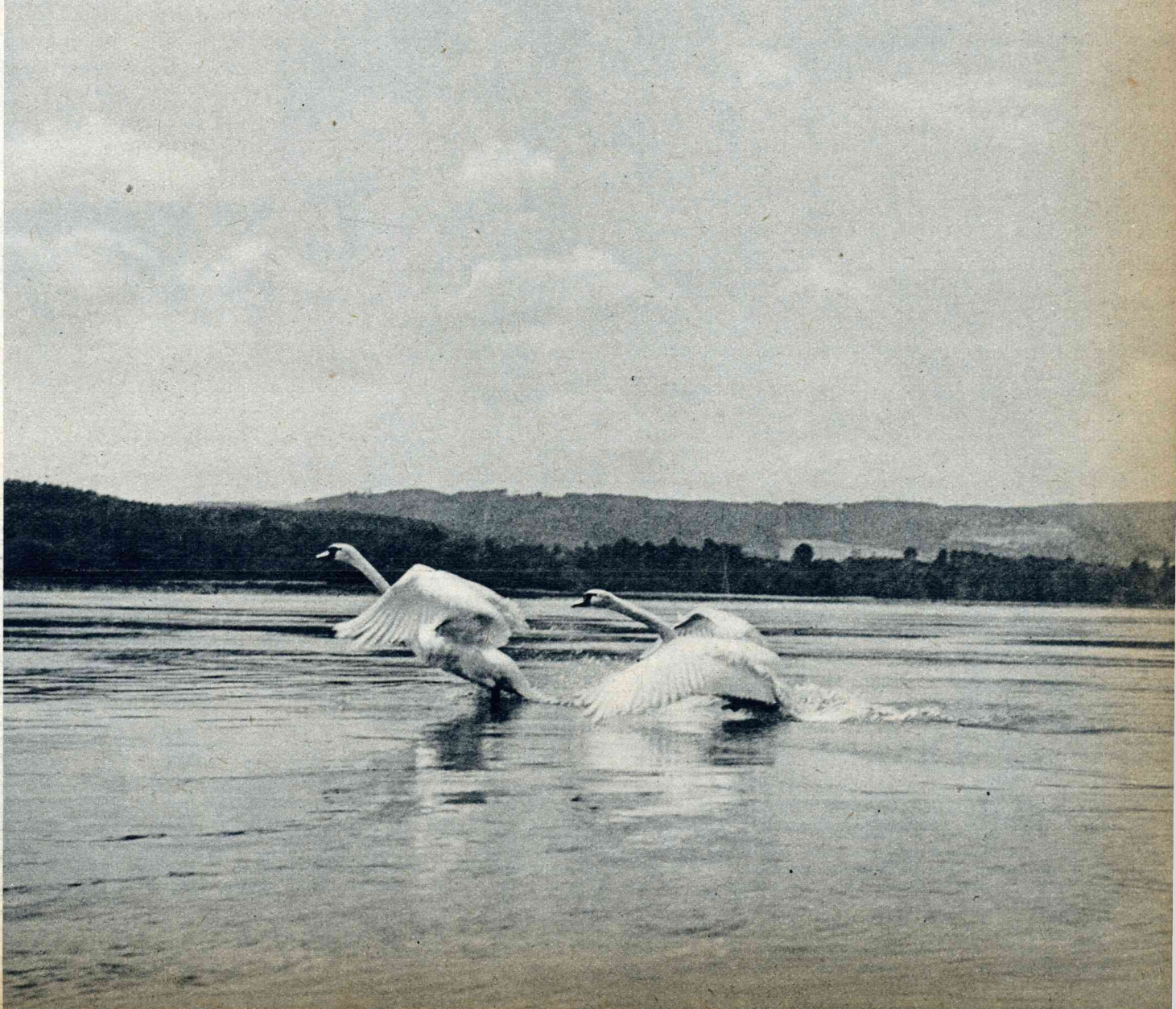
Met die woorden viel zij terug op haar kussen. Haar hoofd zonk zijwaarts, in vrede, want voor haar was het eeuwige morgen.

Anne bleef langen tijd naast het bed zitten. Nu wilden er geen tranen meer in haar oogen komen. Zij voelde zich koud en machteloos, niet in staat van haar stoel te komen. Dof en blind kustte ze Lucy's voorhoofd, ze drukte haar oogen dicht, trok het laken omhoog. In de verte hoorde zij het fluiten van een locomotief. Daarna kwam het geluid van een aanrijdenden auto. Doordat Joe binnenkwam schrok zij op uit zichzelf.

Zij wendde zich langzaam naar hem toe, toen hij in de deuropening stond, zijn pet in elkaar draaiend

Vervolg op bladz. 22

WILDE ZWANEN

De demobilisatie der Hollandsche weermacht heeft alom in den lande groote voldoening gewekt. Ongeveer de helft der troepen kon inmiddels huiswaarts keeren. De drukte voor het station te Haarlem.

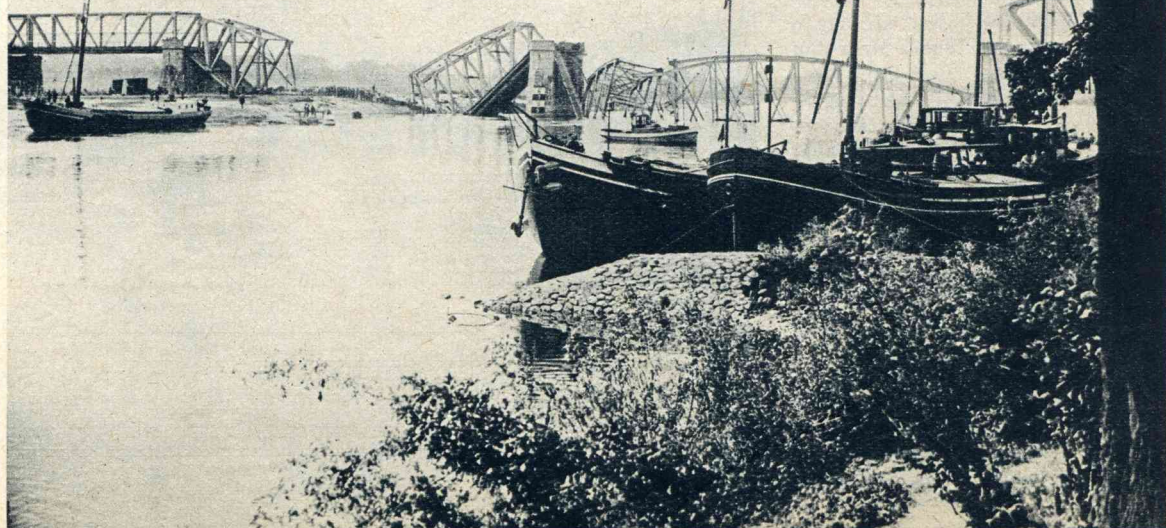
GEMENGD NIEUWS

Van de soldaten, die het vliegveld Valkenburg bij Oegstgeest hadden bezet, is een aantal gesneuveld en voor het kerkgebouw aldaar begraven.

Daar de bruggen bij Nijmegen over de Waal zijn opgeblazen, sloegen de Duitsche pontonniers een noodbrug, waarover thans het verkeer wordt geleid.

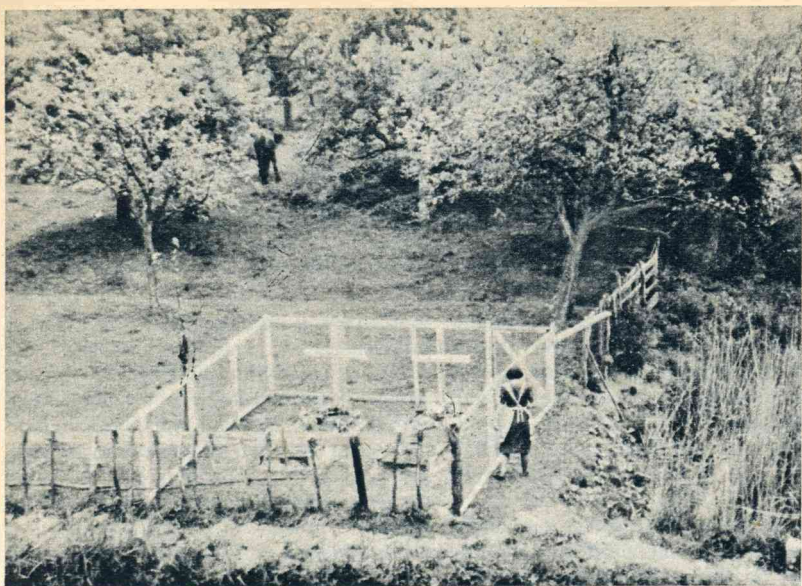

Rechts: De leiding van het economisch herstel in Nederland zal berusten bij dr. H. Wohltat, die tevens als economisch commissaris tot de directie van de Nederlandsche Bank zal toetreden.

De spoorbrug te Deventer, die bij het terugtrekken der troepen door de onzen opgeblazen werd.

Onder de bloesembomen in Oud-Beijerland hebben twee vliegers, die in den luchtoorlog gesneuveld zijn, hun laatste rustplaats gevonden.

Even tijd voor een boterhammetje en een frisschen drank voor de puinruimers te Rotterdam. Zij laten het zich goed smaken.

Op het plein bij het hoofdbureau van politie te Rotterdam deponeerde men vele brandkasten uit de stad. — Men ziet hier een eigenaar, die zijn brandkast tracht te openen. Alles geschiedt onder toezicht der politie.

De Schie te Rotterdam wordt thans in snel tempo gedempt met groote hoeveelheden puin. Rechts het St. Franciscus Ziekenhuis.

MEDEDEELING

aan onze abonné's

Wij stellen er prijs op hierbij onzen lezers ter kennis te kunnen brengen dat wij, na het verschijnen van enkele afleveringen in beperkten omvang, waartoe de omstandigheden der laatste weken geleid hebben, alles in het werk stellen om „Panorama” zoo spoedig mogelijk zijn normale gedaante en omvang te hergeven. Het doet ons genoeg in dit verband te kunnen mededeelen, dat reeds met ingang van het volgende nummer wederom onze gewaardeerde meerkleurendruk zal worden toegepast, terwijl ook ons bijblad „De Humorist” weer verschijnen zal.

De overweging dat een flinke dosis gepaste ontspanning in deze tijden onzen lezers zeker niet onwelgevallig zal zijn, heeft er zelfs toe geleid „De Humorist” voorloopig in vergroot formaat van 24 in plaats van 16 bladzijden te doen uitkomen.

Zoo zal „Panorama”, waarvan elk nummer momenteel een document van blijvende historische waarde genoemd mag worden, zijn reputatie van het beste, meest interessante en verreweg het grootste Nederlandsche tijdschrift onbetwist handhaven.

VOOR ONZE ABONNÉ'S TE ROTTERDAM

Abonné's van Panorama te Rotterdam, die hun blad in verband met de omstandigheden in die stad niet meer hebben ontvangen, worden vriendelijk verzocht hun adres te willen opgeven aan de administratie van ons blad, welke thans gevestigd is Statensingel 179 B aldaar.

Is DIT plekje ouder dan uw geboortebewijs?

Heeft een onjuiste of onvoldoende huidverzorging Uw huid op deze plaats slap en rimpelig laten worden? Nog is het tijd om in te grijpen! Het ontbreken van een doeltreffende reiniging van de huidporiën en onvoldoende voeding van het huidweefsel hebben een verslapping van de huid ten gevolge gehad. Voorkomt te juister tijd dit gevreesde verschijnsel door toepassing van een rationeele huidverzorging, die de natuurlijke functies van de huid ondersteunt en completeert. De Kaloderma-Schoonheidspreparaten zijn samengesteld op basis van de laatste biologisch-cosmetische onderzoeken. Na een kortstondig gebruik zult U constateeren, dat zij Uw huid weer elastisch, soepel en frisch maken. Als U iets naders over de verbluffende werking van deze nieuwe preparaten wilt weten, vult U dan onderstaande coupon even in. U krijgt dan kosteloos een proefpakket toegezonden en bovendien ons boekje „Kaloderma-Schoonheidspreparaten”, waarin alles staat, wat de dames van de hedendaagsche huidverzorging moeten weten.

CLEANSING CREAM SKIN TONIC
Doozen: F. —.75 en Potten: F. 2.— Flacons: F. 1.35 en F. 2.—

ACTIVE CREAM FINISHING CREAM
Tuben: F. —.50 en F. 1.— Potten: F. 2.— Tuben: F. —.50 en F. 1.— Potten: F. 2.—

KALODERMA

EEN NIEUWE WEG NAAR
NIEUWE SCHOONHEID

Schoonheidspreparaten

COUPON:

S.v.p. uitknippen en zenden aan de firma E.M. Schlösser, Postbus C.370, Amsterdam, Hoofdagenschap der Firma F. Wolff & Sohn, Karlsruhe. • Gelieve mij gratis een proefpakket en boekje Kaloderma-Schoonheidspreparaten te zenden. Ingesloten vindt U 35 cents in postzegels voor porto en verpakingskosten.

NAAM:

ADRES:

S. V. P. DUIDELIJK SCHRIJVEN

Eén van de 363 modellen

uit het nieuwe modeboek Zomerpracht 1940

Misschien zoekt U juist zoo'n voorbeeld als het hiernaast afgebeelde blouse-model. Het knippatroon van Uw maat ligt bij ons klaar om binnen 24 uur te worden geleverd. U kent ze toch die gemakkelijke Kant-en-Klaarpatronen, waarmee U geen risico loopt Uw stof te verknippen?

Knippatronen verkrijgbaar in de maten 40 - 42 - 44 - 46 - 48 à

20 ct.

Bestellingen kunnen als volgt geschieden: door bemiddeling van Uw agent of bezorger; door girostorting op No. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan

PATRONENKANTOOR PANORA, NASSAUPLEIN 1, HAARLEM

DE NACHT WAKE

Vervolg van bladz. 19

in zijn handen, en met een vreesachtigen blik starend naar de verholde gestalte op het bed. Zij zag, dat hij was voorbereid, dat men hem buiten had ingelicht.

„Ik vind 't heel erg voor je, Joe,” fluisterde ze. „'t Is zoo onverwacht gekomen.”

Hij zette-beschroomd een stap vooruit. Beseffend, wat er gebeurd was, voerde hij een strijd tegen zijn zenuwachtigheid en zijn verdriet. Zij trachtte naar best vermogen hem te helpen.

„Die koorts komt zoo ontzettend plotseling altijd...”

„Ja,” mompelde hij, eindelijk tot spreken in staat. „Dat zei dr. Prescott ook, toen we in den trein zaten.”

Zij keek hem met een doffen blik aan. „Dr. Prescott... Is hij hier?”

Joe boog zijn hoofd. „Hij heeft me weggebracht... Hij was heel hartelijk.”

Weer zette hij een zenuwachtigen stap in de richting van het bed. En weer voelde Anne zich gedrongen, hem te helpen. Zij trok zwijgend het laken terug. Toen eerst, bij den aanblik der vervallen trekken van het knappe meisje, dat zijn vrouw was geweest, brak Joe's smart uit. Hij viel bij het bed op zijn knieën en begon te huilen.

Anne liet hem zoo alleen. Met gebogen hoofd en een verstikkend hart strompelde zij de kamer uit. De eerste, dien zij daarbuiten zag, was dr. Prescott. Haar matte, ongeloofvige blik vestigde zich op zijn donkere en scherpbesneden gezicht, waarop nu het diepste medelijden stond uitgedrukt. Zij werd zich vaag bewust, dat hij haar arm nam en haar wegleidde, weg van allen, die haar pijn zouden doen met welgemeende betuigingen van meegevoel. Aan het eind van de gang bleef hij staan, nog steeds haar arm vasthoudend, en keek hij haar recht in de oogen.

„Anne,” zei hij, met een stem, die ditmaal zijn diepe ontroering verried, „ik weet werkelijk niet, wat ik tegen je zeggen moet. Zoodra ik je telegram kreeg, heb ik me met Joe hierheen gerept. 't Spijt me zoo, dat we te laat zijn.”

„'t Komt er niet op aan,” zei ze wanhopig. „Nu komt niets er meer op aan.”

„Dat moog je niet zeggen, Anne.” Zijn stem beefde lichtelijk. Hij staalde zijn moed om voort te gaan, om het besluit uit te voeren, dat hij gevormd had in al die weken... de weken, waarin hij haar zoo had gemist. „Jij komt er op aan. Je komt er heel veel op aan.”

Verwezen keek zij hem aan. Hij sprak verder, onbeschrijfelijk ontroerd door haar smart, meegesleept door zijn gevoelens voor haar, zijn zoo lang bedwongen gevoelens, vast besloten, haar tot iederen prijs te zeggen, dat hij haar liefhad.

„Anne, mijn liefste... Kijk niet zoo bedroefd en moedeloos... Ik houd van je. Ik heb je lief met mijn heele hart en ik heb je al maanden lang lief. Geef mij de gelegenheid, je te troosten... je weer gelukkig te maken... als mijn vrouw.”

Hij trachtte haar in zijn armen te nemen. Maar zij rukte zich wild van hem los.

„Nee, nee!” riep ze woest. „Dat

niet. Begrijp je dan niet.... dat Lucy... mijn zuster... Lucy is dood!”

Met een verwilderden blik, als een gewonde vogel, keek zij naar hem. Toen drong al haar leed, eindelijk ontbonden, haar naar de keel, en het verstikte haar bijna. Tranen, schrijnende, weldadige tranen, welden in haar oogen. Bitter snikkend holde zij de trap af en het ziekenhuis uit, de koude ochtendlicht in.

Twee maanden later zat Anne te Londen op het kantoor van den verpleegstersbond, achter haar bureau, haar correspondentie af te doen. Zij droeg geen uniform meer, maar niettemin maakte zij met haar stemmige zwarte japon een indruk van rustige en bekwame werkzaamheid. De japon paste volkomen bij de omgeving, bij dat sobere kantoor. En hetzelfde gold voor Anne zelf.

Zij was nu al veertien dagen werkzaam als tweede secretaresse van den bond, als helpster van miss Gladstone. Bij haar terugkeer uit Bryngower had zij haar zaal in de Trafalgar onmiddellijk terug kunnen krijgen. Maar Susan Gladstone had er krachtig op aangedrongen, dat zij genoemd ambt zou aanvaarden en bij haar, op haar bovenhuisje boven het kantoor, zou komen inwonen. Wel kostte 't Anne veel strijd, van het actieve leven als verpleegster af te zien, maar zij begreep, dat zij haar collega's oneindig veel beter kon helpen met dien administratieven arbeid — en hielp zij haar collega's, dan bracht zij iets groots tot stand voor de verpleging en voor de patiënten. Een omstandigheid, die Susan persoonlijk betrof, had den doorslag gegeven. Het volgende jaar zou zij de leeftijdsgrens bereiken en verplicht zijn, ontslag te nemen als lid van den bond. En nu was het haar vurigste wensch, dat Anne haar opvolgster zou worden.

Dien ochtend in Juni, terwijl Anne haar post afwerkte, klopte Susan aan haar deur en trad binnen. Zij stak een sigaret aan, leunde tegen den rand van het bureau en keek haar vriendin met een snaakschen blik aan.

„Er staan een paar verslaggevers buiten.” Met haar sigaret maakte zij een gebaar in de richting der wachtkamer. „Wenschte mejuffrouw de ridder in de Orde van het Britsche Rijk ze te woord te staan of niet?”

Anne hief haar hoofd. Al zag zij er nog jeugdig uit, toch scheen haar schoonheid tot krachtiger en meer klassieke trekken te zijn omgevormd. De epidemie en het werk te Bryngower, en de dood van haar zuster, hadden haar uiterlijk niet onberoerd gelaten. Haar levendige, spontane lachje scheen haar in den steek te hebben gelaten, sinds den winderigen dag, toen zij Lucy ter ruste hadden gelegd op het kerkhofje tusschen de bergen. Nu zei ze:

„Wat vind je, Susan?”

„Ik begrijp best, dat je er persoonlijk niet veel voor voelt. Maar wat er over jou geschreven wordt, komt den bond ten goede. En flink ook.”

„Dan zal ik ze te woord staan,” zei Anne kortberaden.

Een minuut later waren de verslaggevers binnen en stonden zij voor Anne.

„Goeden morgen, juffrouw Lee,” zei de oudste van de twee. Hij viel met de

leur in huis. „'t Heeft onze bijzondere aandacht getrokken, dat de regeering u heeft voorgedragen voor de Orde van het Britsche Rijk, met 't oog op uw werk in Bryngower, tijdens de epidemie. We wilden u even geluk komen wensen met uw onderscheiding. En u zoudt ons een groot genoegen doen, als u ons voor onze lezers wilde meedeelen, hoe u over die onderscheiding denkt.”

Anne dacht na, wat ze antwoorden zou.

„Ik ben er natuurlijk erg blij mee,” zei ze, zonder glimlach. „Maar ik zou me nog veel gelukkiger voelen, als al de verpleegsters, die geholpen hebben om de epidemie te bestrijden, evenveel erkenning hadden gevonden voor haar werk.”

„Kom kom, juffrouw Lee,” zei de tweede reporter. „U was er nummer één en u hebt de lakens uitgedeeld. Ze kunnen toch moeilijk aan alle verpleegsters een lintje geven?”

„Dat misschien niet,” zei Anne, „maar men kan ze wél allemaal geven, wat hun billijkerwijze toekomt.”

„Zeer juist,” bracht Susan er met nadruk tusschen.

De twee reporters keken elkaar aan — hier scheen iets bijzonders te halen te zijn.

„Zoudt u dat misschien even uit willen leggen?” vroeg de eerste, zijn verslaggeversboekje openslaande.

„Met alle genoegen,” zei Anne, en zij begon, zorgvuldig haar woorden kiezend. „Nu de epidemie voorbij is, en ze er eindelijk door de kranten bekendheid aan hebben gegeven, wordt er van alle kanten lof toegezwaaid aan 't werk, dat de zusters in Bryngower gedaan hebben. We hebben heel wat vriendelijkheidjes over onszelf kunnen lezen, we hebben heel wat hartelijke kloppjes op onzen rug gehad. De mensen hebben leeren begrijpen, wat 't verpleegsterswerk bereiken kan, en wat 't ook bereikt, niet alleen in Bryngower, maar 't heele land door. Maar weet u, wat de mensen nog níet hebben leeren begrijpen? Dat er zoo ontzaglijk veel verpleegsters onder de allerongunstigste omstandigheden moeten werken — dat ze schrikkelijk lange werktijden hebben, en schromelijk slecht betaald worden, en dat er in haar dagelijksche behoeften zeer onvoldoende wordt voorzien. Ik zal u maar vierkant zeggen waar 't op staat: op enkele uitzonderingen na leiden de verpleegsters een leven van ontbering en slavernij. Dat is niet te verhelpen, door één verpleegster op de veertigduizend een ridderorde te geven. 't Is alleen te verhelpen, door alle veertigduizend aan een menswaardig bestaan te helpen.” Een oogenblik zweeg ze.

„En dat is een kwestie van nationaal belang,” ging zij daarna voort. „Als u mij niet gelooft, moet u eens om u heen kijken, hoe 't gaat. Honderden meisjes, die een bijzonderen aanleg voor verpleging hebben, bedanken er voor, om er aan te beginnen... niet om 't gevaar, al is dat soms óók niet gering te schatten... maar omdat er zulke ontzaglijk zware offers van ze geëischt worden. Er is nu al een aanmerkelijk tekort aan verpleegsters. Als 't zoo doorgaat, wordt 't een ramp voor 't

heele volk, vóór iemand er erg in heeft. Er is maar één ding noodig: dat het publiek wakker wordt geschrikt doordat het de waarachtige feiten voor oogen krijgt. Ik durf u wel te verzekeren, vroeg of laat krijgen wij de publieke opinie op onze hand, en als 't zoover is, komt de zaak voor 't parlement. Dan is 't balletje aan 't rollen, en dan kan geen macht ter wereld beletten, dat er hervormingen worden ingevoerd, die tot veler ongeluk al lang over tijd zijn.”

Er volgde een pooze van gespannen stilte, van ontdaanheid bijna, in het bondskantoor. De beide journalisten, hoezeer ook „door de wol geveerd”, waren onder den indruk van den ernst in Anne's toespraak, en van haar persoonlijkheid.

„Misschien kunnen we u een eindje op streek helpen, juffrouw Lee,” zei de eerste, zijn verslaggeversboekje dichtklappend. „Uw redeneering van zooeven lijkt me heel juist. Ik geloof, dat onze kranten goed zouden doen, als ze u naar best vermogen steunden.”

Zoodra zij vertrokken waren permitteerde Susan zich een uitroep van voldoening.

„Ziezo!” zei ze. „Was dát even een bof? Als ze zich aan hun woord houden, krijgen we een heele perscampagne.”

„Ja, als...” zei Anne nuchter.

Haar zwaartillendheid werd niet gerechtvaardigd. Om twee uur, nadat zij samen geluncht hadden, ging miss Gladstone naar buiten, en toen zij terugkwam, zwaaide zij met een vroegemiddag-editie. Er bleef zoowaar van heel haar knorrig en strijdustig voorkomen niets over.

„Anne!” riep ze. „'t Staat er in... een verschrikkelijk lang stuk... en 't is prachtig!”

Inderdaad — op de voorpagina stond, vóór alles de aandacht trekkend, de kopregel:

„GERIDDERDE HELDIN VAN BRYNGOWER HAD LIEVER, DAT DE VERPLEEGSTERS BETER BEHANDELD WERDEN.”

Daaronder, in een artikel van twee kolom, volgde een volledig verslag van het interview, met vette letters en ruimte tusschen de regels, die de jammerlijke arbeidscondities der verpleegsters aan de kaak stelden. Aan het slot stonden mededeelingen over den verpleegstersbond, zijn doel en zijn arbeid.

„Ziezo,” jubelde Susan. „Als onze aandeelen nu niet met een vaartje de hoogte in gaan, weet ik 't niet meer.”

Anne bewoog instemmend haar hoofd. Zij zag helder in, hoeveel die propaganda waard was, al vond zij 't onaangenaam, dat er zooveel ophef werd gemaakt over haar werk in Wales. Zij was óók in haar schik, dat de veldtocht was ingezet, en op zoo'n veelbelovende manier. Maar de opgetogenheid, die zij verwacht had, wou niet komen. Zij bleef droefgeestig, licht uit het veld geslagen... misschien was ze nog niet geheel gekomen van den schrik om Lucy's dood.

Wordt vervolgd

'Het kapsel voor sport en spel

moet eenvoudig en een verrukkelijke omlijsting van het gezicht zijn. Want vergeet U niet: "Mooi haar valt op!" De basis voor zulk een mooi en praktisch haarverzorging met "Zwartkop!"

ZWARTKOP

SHAMPODOR SHAMPODOR-BLOND

IMP. FA. C. F. VAN DIJL & ZOON - DORDRECHT

Gewichtig in het voorjaar:

de inwendige organen, bloed en darmen zuiveren, verstopping, overtollig vet, aambeien, reumatische pijnen doen verdwijnen, slakken en giftstoffen uit het lichaam verwijderen, door een grondige kuur met

Dr. Schieffer's Stofwisselingzout.

De weldadige werking is verrassend.

Flacon fl. 1.05 Dubbele flacon fl. 1.75 bij apothekers en vakdrogisten.

A. NATTERMANN EN CIE. - KEULEN

Thans kan hij twee keer in zijn oude Pak . . .

Is het dan mogelijk in korten tijd aanzienlijk te vermageren? Tegenwoordig kan men deze vraag gelukkig zondermeer bevestigend beantwoorden. Het is een uitspraak van de moderne wetenschap, dat het dik worden niet zoozeer met veel eten samenhangt, doch veeleer zijn oorzaak vindt in het feit, dat het lichaam het opgenomen voedsel verkeerd verwerkt. Op deze overweging is de samenstelling van de Dragées Negentien gebaseerd. Zij vormen het resultaat van de onderzoeken van Prof. Dr. H. Much. Met behulp van Dragées Negentien kan men op gezonde wijze bereiken, in een paar weken eenige ponden af te vallen.

Dragées „NEGENTIEN”

zijn een zuiver natuurproduct, veroorzaken geen krampen en kunnen zonder bezwaar dagelijks ingenomen worden.

PRIJS PER 40 STUKS fl. 1.25

Verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten.

Dr. H. Nanning, Den Haag, Korte Poten 7a

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. — f. 1.62½ per kwartaal of f. 0.12½ per week. Franco per post f. 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën f. 7.65 per jaar bij vooruitbetaling. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. — Bureau's: HAARLEM, Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866. Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telef. Int. 33170. Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Statensingel 179b. R'dam Zuid, Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666. Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstr. 142, Telef. Int. 13473. Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oudenzaalschestr. 56, Telef. Int. 2188. Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Int. 24825. Giro nr. 383772. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286. Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstr. 20, Telef. Int. 5851. Giro nr. 124699. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Telef. 81. — De voorwaarden van onze gratis ongevalverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.

Ten einde het vervoer van goederen te bespoedigen, heeft de Noord- en Zuid-Hollandsche Tramweg-Mij op het traject Amsterdam-Haarlem aan iederen persontrein een goederenwagen gekoppeld.

IN EN OM DE HOOFDSTAD

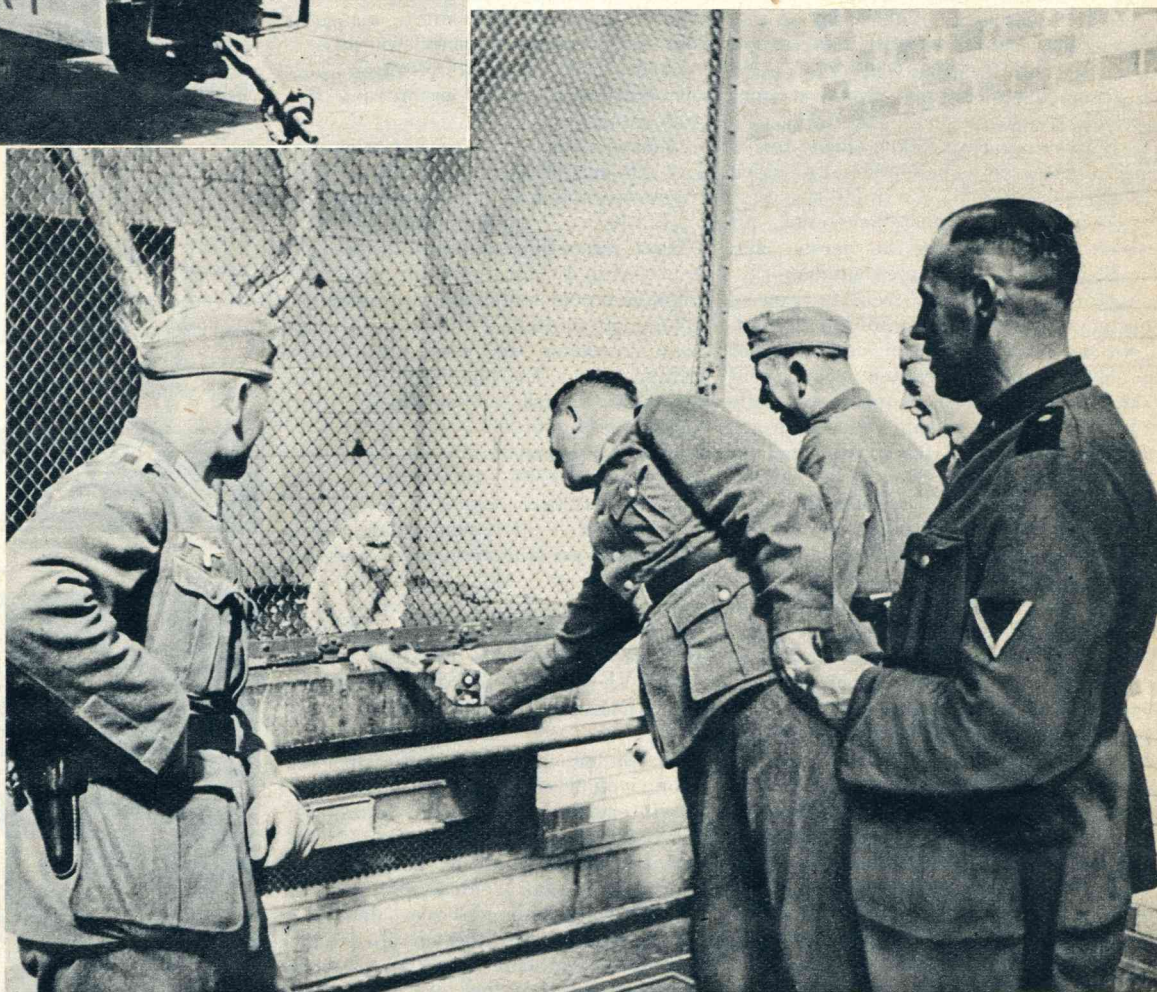

Het verzegelen van een benzine-pomp te Haarlem door politie en militaire overheid.

In een kachelsmederij aan den Wagenweg te Haarlem worden de paarden van het Duitsche bezettingsleger beslagen.

Postduiven mogen onder geen enkele voorwaarde meer uitvliegen. In de hokken moet zich een door de Deutsche militaire overheid gewaarmerkte lijst bevinden, waarop de vogels geregistreerd zijn.

Duitsche soldaten op bezoek in het apenkuis van Artis te Amsterdam.

Ook te Amsterdam hebben talrijke dakloze Rotterdammers huisvesting gevonden. Het Amsterdamsche Korps Vrouwelijke Vrijwilligers (K.V.V.) organiseerde in samenwerking met Liefdadigheid naar Vermogen een inzameling van kledingstukken, die in het gebouw aan de Raamgracht gesorteerd en uitgereikt worden.

De competitiewedstrijd Haarlem-Ajax eindigde in een 3-0-overwinning der Amsterdammers. De gasten geven den Haarlem-doelman het nakijken.

H.B.S. kwam Zondag tegen een militair-elftal in actie. Kiekje voor het doel van H.B.S.

Sport van de week

Het leven zal zoo spoedig mogelijk zijn normalen gang her krijgen. Hiertoe kan de sport veel bijdragen. Zoowel voor al degenen, die haar actief beoefenen als voor de groote massa, welke in de sport als kijkspel een welkome afleiding vindt, is zij in deze dagen een dankbaar object.

De autoriteiten alsmede de sportbonden hebben dit ingezien en thans is men allerwegen aan 't werk om ook het raderwerk der sport zooveel mogelijk op een normaal aantal toeren te laten draaien. Hetgeen ongetwijfeld de wensch is van de massa.

Panorama gaat aan de sport weer de noodige aandacht schenken. Misschien zal tijdens de eerste weken de keuze uit het toegezonden materiaal nog niet zoo groot zijn, doch ongetwijfeld zullen we er binnen zeer afzienbaren tijd wederom in zijn geslaagd voor onze sportvrienden uit noord en zuid, oost en west de voornaamste gebeurtenissen op sportgebied in beeld te brengen.

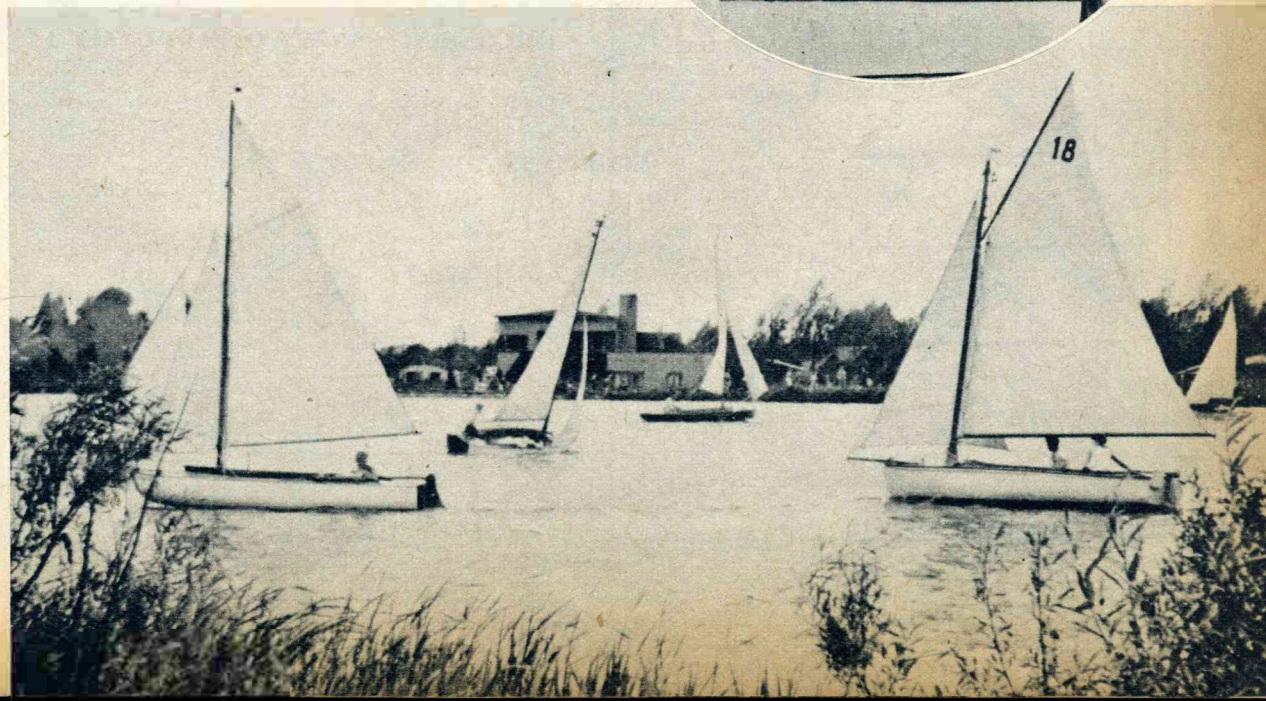

Ten bate van de Rotterdamse geëvacueerden speelden B.M.T. te 's-Gravenhage tegen het Vrijwillig Landstormcorps (luchtafweerdienst). Moment uit deze ontmoeting tijdens een hoekschop op het B.M.T.-doel.

Foto links: Op het terrein van Ajax te Amsterdam hebben Luchtdoel en Genie om den Jhr. Six-beker gespeeld. De aftrap geschiedde door Luit. Kol. L. P. Schmidt, commandant v. h. 2e Reg. Luchtdoelartillerie.

Foto rechts: Op Houtrust te 's-Gravenhage speelde H.B.S. een wedstrijd tegen een militair-elftal van de 3e comp. 2e Depotbataljon. Dames en spelers collecteerden in de rust voor Rotterdam.

Ook de watersportliefhebbers zijn er Zondag weer op uitgetroffen. Overzicht tijdens het zeilen op de Nieuwe Meer bij Amsterdam.

ONTSPANNING

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL:

1. Voedsel.
7. Deel van Zwitserland.
12. Afsluiting.
13. Wapen.
15. Sprookjesfiguur.
16. Voorzetsel.
18. Mannetjesputter.
19. Voorzetsel.
20. Hoeveelheid.
21. Paard.
23. Voor.
24. Voertuig.
25. Afsluiting.
26. Vloeistof.
28. Maat.
30. Deel van het oor.
32. Deel van Europa.
34. Europeaan.
36. Voedsel.
38. Vaartuig.
40. Gewoonte.
41. Voorzetsel.
42. Ketting.
43. Dier.
44. Roofdier.
46. Vernis.
47. Neerslag.
49. Gevangenis.
52. Getij.
54. Opstootje.
56. Voorzetsel.
57. Rivier in Azië.
58. Zonder moed.
59. Plaats op Sumatra.
61. Garnizoensplaats.
62. Herkauwer.
64. Stad in Frankrijk.
66. Bijwoord.
67. Stoot.
69. Rivier.
70. Vallei.
72. Hoop.
73. Watervat.

VERTICAAL:

1. Deel van Java.
2. Hoogeschool (afk.).
3. Belofte.
4. Godsdienst.
5. Dat zij zoo.
6. Vogel.
8. Gereed.
9. Keurig.
10. Voorzetsel.
11. Soort rijtuig.
14. Sportterm.
17. Bloeiwijze.
18. Stof.
19. Vreemde munt.
21. Bittere vloeistof.
22. Danspartij.
26. Sluis.
27. Zout vocht.
29. Afrikaan.
31. Taal.
32. Toeschrijven aan.
33. Booze.
34. Productiviteit van kippen.
35. Kweker.
37. Hond.
39. Lichaamsdeel.
40. Zinloos.
44. Oogenblik.
45. Verhaal.
48. Waanzinnig.
50. Loop.
51. Koning der elfen.
53. Zangstem.
55. Boom.
57. Lied.
59. Drank.
60. Vrouw.
63. Speelgoed.
65. Zeef.
67. Familielid.
68. Zangnoot.
70. Lidwoord.
71. Officier.

a n g	e k t	k g a	r t o
d e k	a t z	b r e	t e w
a t e	t z e	r u i	o o l

SPREEKWOORDPUZZLE

De woorden van een spreekwoord, dat uit zesendertig letters bestaat, zijn bij elkaar gevoegd en daarna in twaalf gelijke deelen over bovenstaande hokjes verdeeld. Welk is dit spreekwoord?

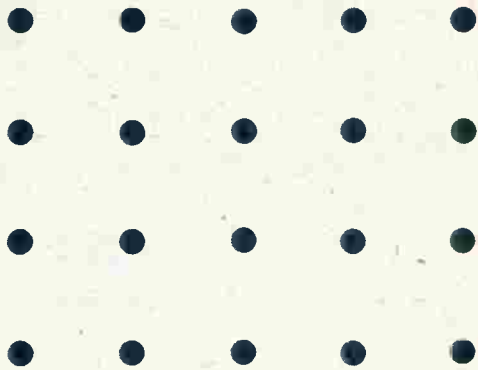
IN ÉÉN TREK

Teeken deze figuur na zonder één keer het potlood op te lichten of tweemaal over dezelfde lijn te gaan.

OPLOSSING KRUISWOORDPUZZLE I

L A D E + K E T E N + A M E R
O R E + B A R O N + I R E N E
R E + A A P + L + A R M + G E
K N A R S E N + O F + E L + T
+ A L + T R A N S + S N I K +
M + M O + S P A + L E I D E R
O M + B A + + T + O D E + G A
T E L + R E M + D R A + L E T
T E + E M S + E + + N U + L Y
O N D I E P + R A T + R A + N
+ T U L E + K A R O S + A I +
P + S I + J A + A R T I K E L
A D + E E R + L + T A K + D O
G A R V E + P E P E R + H E G
E R I E + N O G A L + M A R E

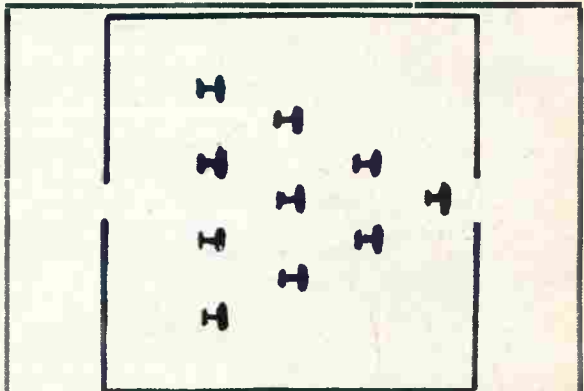
K L I N G

S T A A K

WOORDWISSELINGPUZZLE

Het woord „kling” te verwisselen voor het woord „staak” door het vijfmaal veranderen van een enkele letter op zoodanige wijze, dat bij elke letterverwisseling een nieuw Nederlandsch woord ontstaat.

DE REVUE

De commandant van een troep vliegtuigen mocht met zijn escadrille de revue passeeren voor een generaal. Wetend uit welke richting de generaal zal komen, stelt de commandant zijn groep in driehoeksvorm op, met de punt in de richting van den generaal. Op 't nippertje hoort de commandant, dat de generaal precies van de tegenovergestelde zijde zal komen. Hoe kan hij nu snel de opstelling veranderen door slechts drie toestellen te verplaatsen, terwijl de overige alleen ter plaatse omdraaien?

OPLOSSING: REISPUZZLE

Jaak — Lies — Willem — Maria — Tom — Johanna — Hendrik — Rosa — Karel — Bertha.

OPLOSSING KRUISWOORDPUZZLE II

K A L E N D E R + N O T A R I S
O M A + O E V E R + S T R E E P
M A A G + N E K + M A + E E R E
E R G + W + R + T A K T + T + E
T E + K A T + B A N A A L + I K
E L A N D + E L S T + L + L E S
N + S I D O N + T E L + K A D E
+ V + E E D + M E L I S + F E L
N A P + N E G E N + E P E + R +
O D O L + R E N + E D E L E + A
O E R + B + N A S I + L A R E N
D R + G A R A G E + B E N + L T
H + V + L A D E + O + R + O D E
U D E N + D E + E V A + O P E N
L O T E R Y + F L E V O + U R N
P R O T E S T + P R E M I S S E

HANS MOSER IN JE HEBT 'T OF JE HEBT 'T NIET

Een vlotte, gezellige Tobis-film, waarin een familiedrama uit adellijke kringen door het energiek optreden van den grafelijken bediende wordt voorkomen.

Moser is een grappige baas. Hij heeft, zooals alle filmkomeken, een aparten speelstijl, om het zoo maar eens te noemen en dien houdt hij in iedere film met groote hardnekkigheid vol. Altijd is hij geënerveerd, zenuwachtig en bij het minste of geringste in hevige mate opgewonden. En of hij nu een vader-, oom- of bedienderol speelt, hij dribbelt op zijn onveranderlijk geagiteerde manier over het witte doek en weet daardoor veel vroolijkheid bij de toeschouwers te wekken.

Voor al in deze film is hij weer op en top in zijn element, als majordomus op een grafelijk kasteel. Het heele huishouden draait hoofdzakelijk om hem en zelfs de graaf en diens zoon dienen zich naar zijn aanwijzingen te gedragen. Van vader op zoon behoort hij reeds generaties lang in de familie en dus heeft hij een soort „kasteel-recht” verkregen, dat heel verklaarbaar is, doch dat door bezoekers niet direct wordt begrepen. Tot die bezoekers behooren ook een moeder en een dochter, welke laatste den ouden graaf moet zien in te palmen om zijn geld. De beide dames doen overdreven hooghartig en pogen daardoor den indruk te wekken, dat meneer de graaf erg blij mag zijn baronesse Serafine tot echtgenoot te krijgen. Tot groote teleurstelling van de barones heeft de graaf reeds een volwassen zoon en deze jongeman heeft veel moderner opvattingen over de liefde en het huwelijk. Boven zijn grafelijken titel stelt hij namelijk de liefde en dat geeft tot bijzondere complicaties aanleiding, daar 't meisje, dat hij tot vrouw heeft uitgekozen, de dochter is van zijn vaders pachter.

Nu willen zoowel de zoon als de majordomus het huwelijk uit berekening van de barones tegengaan en tevens den ouden graaf op hun hand krijgen, wat betreft de mėsalliance van zijn zoon.

Alles komt ten slotte terecht, zij het ook, dat de oude graaf zijn verder leven als weduwnaar besluit door te brengen.

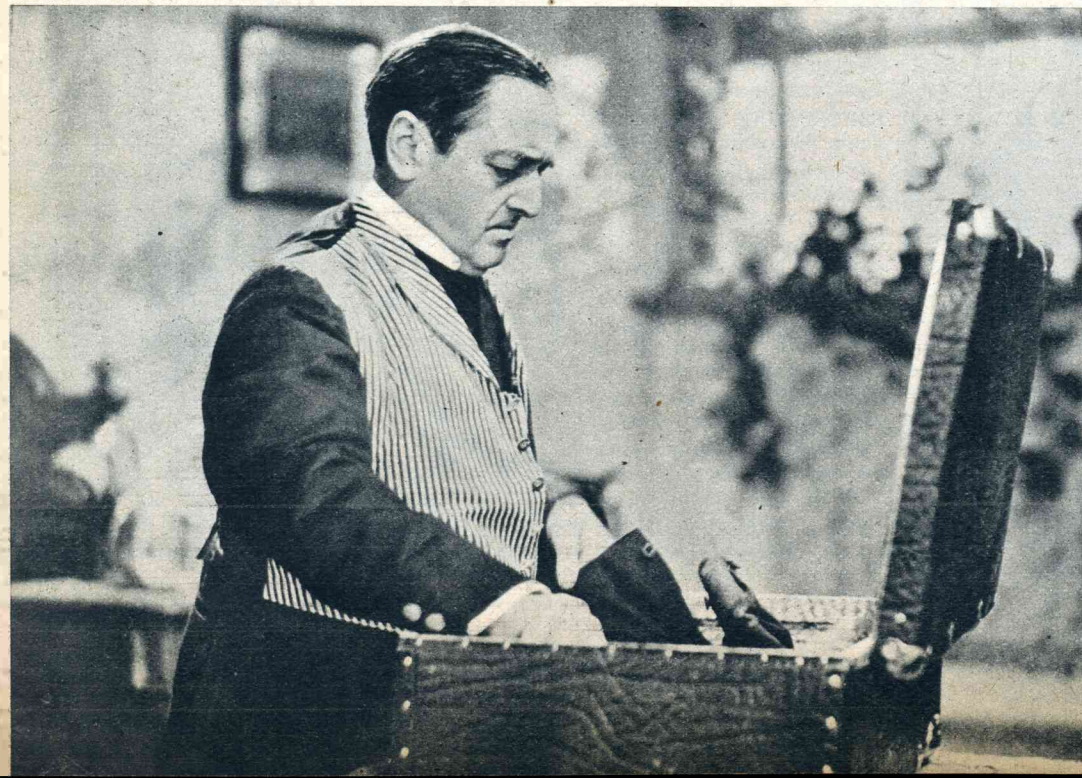
Het is een uitermate vroolijke film, met heel veel grappigheden van Hans Moser, die praktisch het geheele succes van deze film voor zijn rekening heeft genomen.

Hans Moser, of liever gezegd Anton, heeft besloten zijn betrekking neer te leggen, daar hij onder geen voorwaarde in dienst wil staan van die onhebbelijke barones, die zijn „mevrouw” dreigt te worden.

Baronesse Clarisse (Charlotte Ander) brengt den graaf onomwonden onder het oog, dat hij heel blij mag zijn, als zij haar dochter aan hem afstaat. „Maar dan moet er eerst heel wat veranderen in de kasteel-manieren,” is haar voorwaarde.

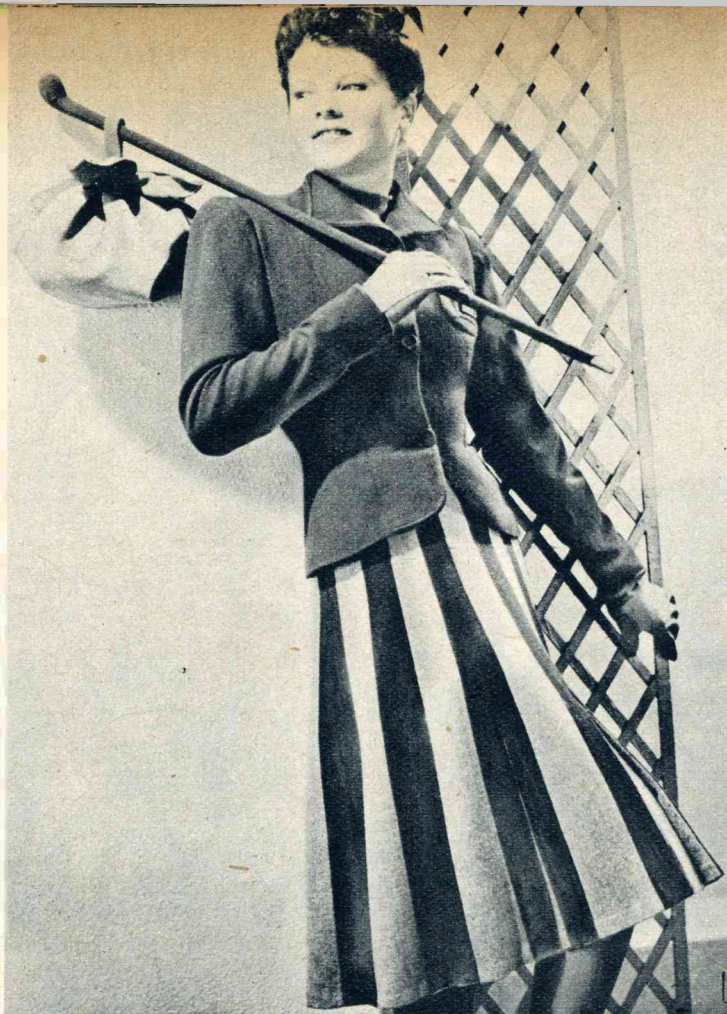
Het meisje (Lina Woywode) deelt haar vader (Hans v. Schettow) mede dat zij van den jongen graaf houdt en dat zij samen zullen gaan trouwen. Ook haar vader blijkt echter ten eerste tegen dat huwelijk gekant te zijn, doch ook hij wordt door het ingrijpen van Anton bijtijds van zijn ouderwetsche opvattingen genezen.

Twee rokken voor één pakje

Naast den klassieken tailleur zien we dit voorjaar weer meer dan ooit pakjes met een fantasiejasje. Pakjes, waar we evengoed heele jurken onder kunnen dragen als een rokje en blouse. En omdat het nu eenmaal een bekend feit is, dat de rok altijd veel sneller opslijt dan het manteltje, nemen we liefst ófwel twee rokken ófwel, wat eigenlijk

veel aardiger is, één rok plus één heele japon.

Geldt het een loshangend manteltje, dat uitgevoerd is met dezelfde imprimé als voor de blouse verwerkt werd, dan is het aardig om eventueel het japonnetje ook op een of andere wijze met die zijde te garneeren, zoodat een en ander toch één geheel blijft vormen. Een aardig idee is het ook, twee verschillende rokken bij één en hetzelfde jasje te nemen, bijvoorbeeld één rok in de kleur van het manteltje en een andere in geheel afwijkende tint ofwel een streep of ruit. Op een dergelijke manier kan een effen pakje geheel verschillende aspecten krijgen. Heeft men een streep- of een ruitjasje op een effen rok, dan is het al heelemaal niet moeilijk om verschillende kleuren te kiezen, die ook in het manteltje voorkomen.

Bekijk nu eens onze plaatjes. De jongedame, die haar volgnummer voor den autobus afscheurt, draagt een okergeel manteltje op een zwart jurkje. Zoodra het nóg wat zonniger wordt, zal zij op dagen, dat zij naar buiten trekt, datzelfde manteltje met het grootste succes op een fleurig gebloemd japonnetje kunnen dragen. Het tweede pakje is van meer sportieve allure. Een broekrok, maar die is zoo uitstekend gemaakt, dat zij niets onvrouwelijks heeft. Een wandelpakje, maar daarnaast de echt vrouwelijke zucht om er onder alle omstandigheden tóch zoo aantrek-

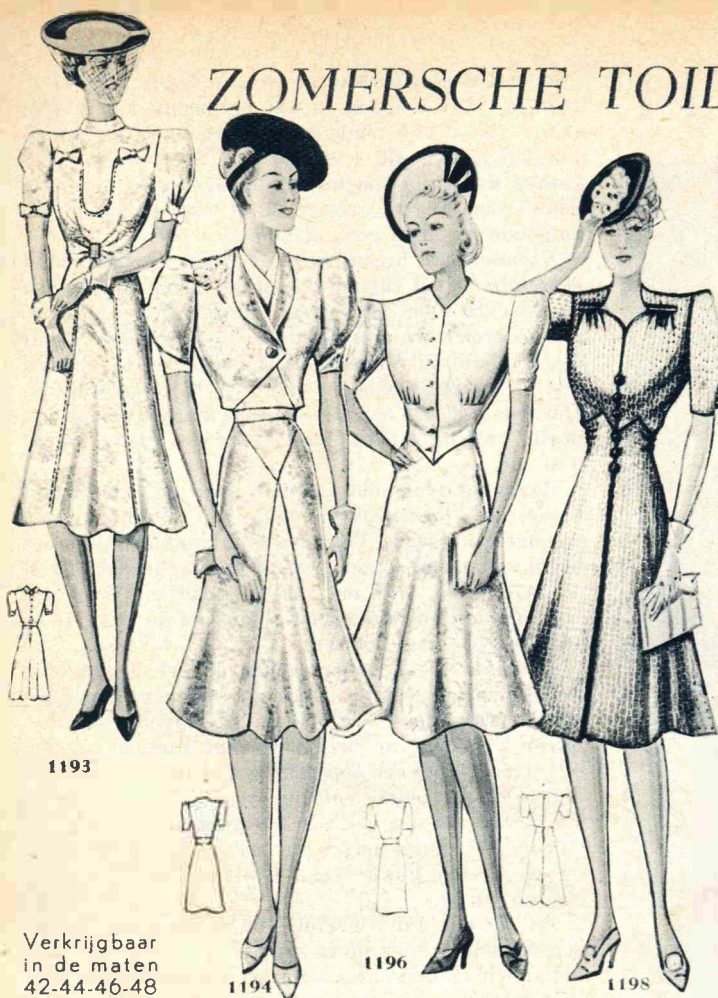
kelijk mogelijk uit te zien. De rok is dan ook genomen van een mooi zacht grijsblauw en het manteltje van een eigenaardig oud rose. Ook dit jasje kan uitstekend gebruikt worden bij andere pasteltinten, en vooral met een geruit of gestreept rokje, waarin men zoowel oud rose als bleu ontdekken kan, zal het een goede combinatie vormen. Het derde pakje is een aardige fantasie. Onder een manteltje van een modern groen-blauw zien we een rokje met lichtgrijze strepen. Het spreekt vanzelf dat een jurkje van hetzelfde lichte grijs het ook goed zal doen onder het manteltje. De met groen overtrokken wandelstok plus de lichtgrijze „landloopersbuidel” zijn hyper-moderne accessoires.

Ten slotte een jasje voor midzomer van een naar hessensap zweemend rose, dat het uitstekend doet bij zwart, marineblauw, wit, bleu en nog een massa andere tinten. Twee rokken tegen één manteltje — dan is er ten minste nog een kleine kans dat het jasje zijn geld opbrengt!

ZOMERSCH E TOILETJES

1193. Japon van gebloemde zijde, hals met kleiner kraag, kortemouw, rok met voorbaan, ruimte in de taille. Ben. stof: 4 m van 90 cm breed.

1194. Japon van zijde, bolero-model, wijde korte mouw, rok met ingezette punt. Ben. stof: 4 m van 90 cm br.

1196. Japon van twee kleuren, taille als vestmodel, rok van gebloemde zijde, sluiting met knopen en knoopsgaten. Ben. stof: 1 m effen zijde van 90 cm breed, 2.25 m gebloemde zijde van 90 cm breed.

1198. Japon van gewerkte zijde, met effen, smalle voorbaan, hooge taille, korte mouw. Ben. stof 4 m van 90 cm breed.

Verkrijgbaar in de maten 42-44-46-48

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde kostuums, die ontleend zijn aan het mode-album „Zomerpracht“, zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 50 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonnen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjassen en kinderkleding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenschte maatsnummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger; door girostorting op No. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels (s.v.p. niet van 6 cent) aan het PATRONENKANTOOR „PANORA“, NASSAUPLEIN 1, HAARLEM waarbij 5 cts. extra voor toezending per post verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.

Uit ons Menu

POSTELEINSOEP (4 PERSONEN)

1 l bouillon, 25 g boter, 50 g postelein, zout, peper, nootmuskaat, een scheutje melk, 1 eetlepel aardappelsago of aardappelmeel.

Wasch de postelein, smelt de boter en smoor er de groente ongeveer tien minuten in. Giet er dan den bouillon bij en laat de soep ongeveer 1 kwartier zachtjes koken. Zeef ze en wrijf de groente fijn. Maak de aardappelsago of het aardappelmeel aan met een scheutje water en giet het papje roerende bij de soep. Laat ze onder roeren doorkoken. Maak ze vervolgens op smaak met zout, peper, nootmuskaat en 'n scheutje melk.

FRICADEL (4 PERSONEN)

350 g resten vleesch, een paar sneden brood, zout, peper, nootmuskaat, 1 ei, paneermeel, 35 g boter, 1 ui, 1 eetlepel fijnggehakte peterselie. Maal het vleesch en vermeng het met het brood, dat in heet water is geweekt en daarna goed is uitgeknepen. Voeg er tevens het zout, den peper, de nootmuskaat en den gesnipperden ui, die in wat boter is gefruit, bij. Meng de massa goed door elkaar en vorm er balletjes van. Rol ze door paneermeel en bak ze in de boter gaar en bruin. Maak de jus af met een scheutje water.

AARDAPPELSLA (4 PERSONEN)

1½ kg aardappelen, zout, peper, nootmuskaat, 1 eetlepel fijnggehakte peterselie, 2 eetlepels olie, 4 eetlepels azijn, desverkiezende 1 prei of 1 ui.

Vermeng de olie met den azijn, het zout, de peper en de nootmuskaat.

Roer het sausje door elkaar, snipper er desverkiezende een ui of een prei door. Snijd de gekookte aardappelen in plakken en schep ze luchtig door het sausje. Laat het slaatje een tijdje staan om de smaken te laten doortrekken. Doe de massa over in een glazen schaal en strooi er de gehakte peterselie overheen.

GRIESMEELPUDDING MET CITROEN (4 PERSONEN)

½ l melk, ¼ l water, de geraspte schil van ½ citroen, het sap van ½ citroen, een snufje zout, 75 g griesmeel, desverkiezende 1 eiwit, 80 g suiker. Breng de melk met het water, de geraspte citroenschil en het zout aan de kook. Vermeng de suiker met het griesmeel en strooi het in de kokende melk. Laat den pudding onder roeren doorkoken. Voeg er daarna, van het vuur af, het citroensap bij. Doe de massa over in een met koud water omgespoelden puddingvorm en laat den pudding afkoelen. Stort hem op een met koud water vochtig gemaakten schotel. Garneer den pudding met stijfgeklopt eiwit.

RIJST MET KERRIESAUS (4 PERSONEN)

250 g rijst, zout.

Voor de saus: ½ liter water, 25 g boter, 20 g bloem, een mespunt kerrie, zout.

Wasch de rijst en zet ze op met water en zout. Kook ze gaar en droog in ongeveer 20 minuten. Smelt voor de saus de boter, voeg er de kerrie bij en laat deze even fruiten. Strooi de bloem er door en roer alles tot een glad papje. Giet er het water bij en laat de saus onder roeren doorkoken. Druk de droge rijst in een rijstrand, stort hem direct op een verwarmden schotel en giet er de kerriesaus over.

Men zal naar Uw naaister vragen,

omdat Uw japon zoo bijzonder goed zit. In werkelijkheid heeft de goede snit andere oorzaken. Juvena-lingerie onder Uw japon met een geheel nieuw glad oppervlak. Uw japon zit, zooals zij over een gegoten beeld zou vallen. De lingerie is uit fijn tweedraads Bemberg materiaal vervaardigd, die het zoo elastisch maakt. Onder de buste is elastiek ingewerkt en een teer kantje siert het hemd. Op kunstzinnige wijze zijn kleine sterrenbeelden in de stof geweven: Mars kijkt naar Venus, Saturnus loopt naast de Groote Wagen en de Maan heeft het nakijken.

Juvena lingerie wordt in bijna alle goede zaken verkocht. Waar niet, vrage men het adres van den dichtstbijzijnden leverancier aan Jos. Könings, Kon. Wilhelminalaan 475, te Voorburg. Wilt U s.v.p. Uw naam en adres in blokletters schrijven?

Juvena

DIT MUTSJE BREIEN WE ZELF

Uitgevoerd in twee goed harmonieerende tinten zal dit vlotte modelletje uitstekend voldoen. Hoe losser we den knoop maken, dus hoe hooger deze komt, des te aardiger zal het mutsje staan.

Benodigdheden: ong. 20 gram beige en ong. 20 gram terra wol, 2 lange aluminium breinaalden met knop nr. 2½ en een ripslint van ong. 54-57 cm lengte. Met beige wol zetten we 28 st. op en breien hierboven als volgt:

1e naald: steeds afwisselend 1 r., 1 av.

2e naald: recht.

3e naald: steeds afwisselend 1 av., 1 r.

4e naald: recht.

Deze 4 naalden vormen het patroon en we herhalen ze voortdurend. Hebben we 56 cm gebreid, dan gaan we verder met de terra wol. Hebben we hiermee 50 cm gebreid, dan kanten we af. Nu persen we dezen lap eerst luchtig onder een vochtigen doek op. We maken dan in het midden van den lap een knoop. Achter dezen knoop naaien we de beide einden ong. 16 cm aan elkaar (deze naad komt middenboven). Nu kruisen we de einden, vouwen deze terug naar den knoop en naaien ze hieronder vast (het terra deel valt nu dus naast het beige deel en omgekeerd). Ook naaien we de beide zijkanten aan het bovenmiddenstuk. Langs de entree naaien we ten slotte het ripslint op de vereischte breedte.

Voor de *armsgaten* kanten we aan het begin van de 113e en 114e naald 3 st. af, aan het begin van de 115e, 116e, 117e en 118e naald 2 st. en aan het begin van de 119e en 120e naald 1 st. (80 st.). Voor de *schouders* kanten we aan het begin van de 157e tot en met 164e naald 6 st. af. De overige 32 st. kanten we bij de volgende naald in eens af voor den *hals*.

Het voorpand breien we tot en met de 124e naald hetzelfde als het rugpand. Van de 125e naald breien we slechts 40 st. en keeren dan om. Boven deze 40 steken breien we dan eerst den *linkerschouder*. Voor den *hals* kanten we aan het begin van de 144e naald 8 st. af en aan het begin van de 146e, 148e, 150e en 152e naald 2 st. Voor den *schouder* kanten we aan het begin van de 157e, 159e, 161e en 163e naald 6 st. af.

Boven de overgebleven 40 st. van de 125e naald breien we den *rechterschouder* op dezelfde, doch tegengestelde wijze. Voor den *hals* kanten we aan het begin van de 145e naald 8 st. af en aan het begin van de 147e, 149e, 151e en 153e naald 2 st. Voor den *schouder* kanten we aan het begin van de 158e, 160e, 162e en 164e naald 6 st. af.

De mouw. We beginnen aan den onderkant (naalden nr. 1½), zetten 84 st. op en breien hierboven 12 naalden steeds afwisselend 1 r., 1 av. (r. boven r. en av. boven av.). Daarna breien we met naalden nr. 2½ in patroon. Voor den *kop* kanten we aan het begin van de 37e en van iedere volgende naald 2 st. af. Bij de 72e naald kanten we alle overgebleven st. af.

Voor het *strikje* zetten we (naalden nr. 2½) 90 st. op en breien hierboven 7 naalden recht; daarna kanten we af.

We persen nu de verschillende deelen luchtig onder een vochtigen doek op en naaien ze in elkaar. Langs het splitje en den hals haken we één toer vasten, terwijl we eveneens aan den hals 2 lusjes maken; door deze lusjes trekken we het koordje en strikken dit.

VOOR ONS KLEINE MEISJE

Gebreid overgooiertje met truitje

LEEFTIJD 7-9 JAAR

Het prettige van overgooiertjes is, dat we er allerlei verschillende bloesjes onder kunnen dragen. Is het b.v. warm, dan nemen we een licht, dun bloesje, terwijl we voor wat frisschere dagen een warm wollen truitje kiezen. Dit aardige, klokkende modelletje zal onze meisjes heel leuk kleeden.

Benodigdheden: ong. 150 gram lichtgroene boucléwol, ong. 75 gram donkergroene, dunne driedraads zephyrwol, 2 lange aluminium breinaalden met knop nr. 2½ en 1½, een haaknaald nr. 2½ en 2 groene knopen.

Maten. Lengte truitje ong. 41 cm; halve bovenwijdte ong. 32 cm; lengte rok (tot de taille) ong. 38 cm.

Proeflapje (voor het rokje) 22 st. in de breedte en 30 naalden in de hoogte meten 10 cm; (voor het truitje): 30 naalden in de breedte en 40 naalden in de hoogte meten 10 cm.

HET TRUITJE

Rugpand. We beginnen aan den onderkant, gebruiken naalden nr. 1½, zetten 96 st. op en breien hierboven eerst 20 naalden steeds afwisselend 1 r., 1 av. (altijd r. boven r. en av. boven av.); daarna breien we met naalden nr. 2½ als volgt:

1e naald: * 3 st. r. te zamen breien, uit den volgenden st. 3 st. breien, door achtereenvolgens vóór, achter en nog eens vóór in te steken. Vanaf * steeds herhalen.

2e en 4e naald: averecht.

3e naald: recht.

5e naald: * 3 st. breien uit den 1en st., 3 st. r. te zamen breien. Vanaf * steeds herhalen.

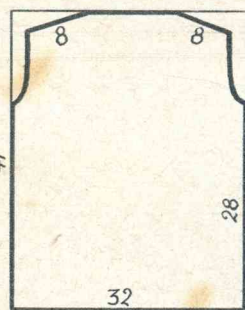
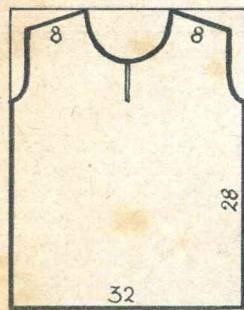
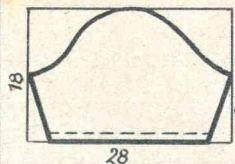
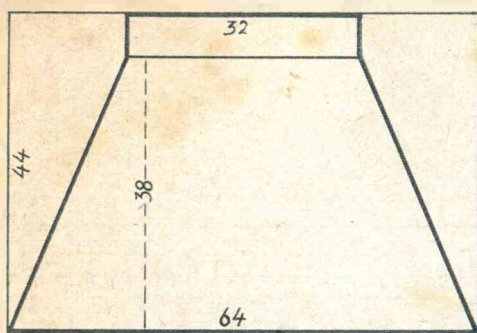
6e en 8e naald: averecht.

7e naald: recht.

Deze 8 naalden vormen het patroon en we herhalen ze voortdurend. De av. kant komt boven.

DE ROK

Het voorpand. We beginnen aan den onderkant, gebruiken naalden nr. 2½, zetten 142 st. op en breien hierboven als volgt:

1e naald: steeds afwisselend 6 av., 2 r. (eindigen met 6 av.).

2e en alle volgende niet genoemde naalden: r. boven r. en av. boven av.

63e naald: * 2 st. av. te zamen breien, 2 av., 2 st. av. te zamen breien, 2 r. Vanaf * steeds herhalen.

64e naald: * steeds afwisselend 4 r., 2 av.

99e naald: * 2 st. av. te zamen breien, 2 st. av. te zamen breien, 2 r. Vanaf * steeds herhalen.

100e naald: steeds afwisselend 2 r., 2 av.

zetten 12 st. op (breinaalden nr. 2½) en breien hierboven alle naalden recht. Heeft het bandje de vereischte lengte bereikt, dan kanten we af.

De ceintuur. Met de donkergroene wol en naalden nr. 2½ zetten we 275 st. op en breien hierboven 10 naalden recht, daarna kanten we af.

We persen nu de verschillende deelen luchtig onder een vochtigen doek op en naaien ze in elkaar. De schouderbandjes naaien we op het voorpand, terwijl we ze op het achterpand bevestigen door middel van 4 knopen. Aan ieder bandje maken we dus 2 lussen. De ceintuur rijgen we door den gaatjestoer en strikken deze van voren.

115e naald:
* 2 av., 2 r.,
2 av., om-
slaan, 2 st. r. te
zamen breien.
Vanaf * steeds
herhalen.

116e naald:
recht.

117e naald:
averecht.

Deze laatste
2 naalden her-
halen we nu
voortdurend.

Bij de 133e
naald kanten
we alle st. af.

Het rugpand
breien we ge-
heel op dezelf-
de wijze als
het voorpand.

*De schouder-
bandjes.* We

CORRESPONDENTIE

Mevr. van S. te Cuijk. Schelvischlever wordt meestal in gekookten vorm opgediend. De bereiding geschiedt op de volgende wijze:

Verwijder voorzichtig de galblaas uit de lever, wasch haar zorgvuldig en kook haar in 7 à 10 minuten gaar. Dien haar op met sneetjes roggebrood, zout, peper en mosterd of maak de lever fijn, vermeng haar met de genoemde ingrediënten en strijk het smeerseltje op stukjes roggebrood uit.

Mevr. L. van H. te Reek. U hebt veel te veel zout aan de koolen toegevoegd, waardoor het gistingproces uitbleef en er dus ook geen zure smaak ontstond.

Op 10 koolen rekent men niet meer dan plm. 100 gram zout.

Wanneer men gefiltreerde koffie zet, rekent men 30 gram koffie op 2½ à 3 dl water.

Op 1 liter kokend water rekent men ongeveer 10 gram thee. Nadat er van die thee de noodige kopjes geschonken zijn, moet echter onmiddellijk weer kokend water worden bijgeschonken, zonder dat men er nog thee bijvoegt.

Restjes gekookte roode kool kunnen als sla worden opgediend. Daartoe zet u ze eenigen tijd in een marinade van slaolie, azijn, zout en peper en desverkiezend een stukje fijn gesnipperden ui en een laurierblad.

Ook kunt u de kool laag om laag met aardappelpuree en appelmoes in een vuurvast schoteltje doen, over de bovenste laag, die uit puree moet bestaan, wat paneermeel strooien en hier en daar een klontje boter leggen, waarna u het schoteltje even in den oven zet en er een bruin korstje op laat komen.

Mevr. V. te Amsterdam. Een manchester pak kunt u wasschen in een lauw sop van houtzeep. U weekt het goed in

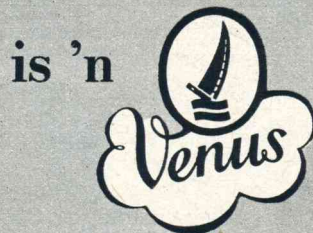
zoutwater en slaat het daarna door het sop. U wascht het dus niet over de hand, om te voorkomen, dat de polen van het weefsel pletten. Voor de helderheid geeft u een tweede sop en daarna spoelt u in schoon water. U wringt het goed niet, maar haalt het druipnat uit het sop en spoelwater en hangt het druipnat op om te drogen. Na het drogen en persen borstelt u het goed met een stevigen borstel op.

Wat zullen we eten?

<i>Zondag:</i>	Posteleinsoep. Gebakken lever. Appelmoes. Aardappelen. Vanillevla.
<i>Maandag:</i>	Krabbetjes. Komkommersla. Aardappelen. Lammetjespap.
<i>Dinsdag:</i>	Fricadel. Raapstelen. Aardappelen. Griesmeelpudding met citroen.
<i>Woensdag:</i>	Kop bouillon. Poulet. Snijboonen (uit blik). Aardappelen.
<i>Donderdag:</i>	Varkenslapjes. Rabarber. Aardappelen. Macaroni met kren- ten en rozijnen.
<i>Vrijdag:</i>	Melksoep. Rijst met kerriesaus. Sla.
<i>Zaterdag:</i>	Gebakken spek. Bruine boonen. Aardappelen. Fruit.

Het badpak met Cachet

5720/244 badcostuum rijk geborduurd
F.8.-. — Vraagt gratis toezending van
het nieuwe prospectus bij de "Venus"
propaganda afdeling Rotterdam W 346,
duidelijk adres s.v.p.

Sneller droog door Impregmol

IMP. FA. C. F. VAN DIJL & ZOON — DORDRECHT

MENEER PINGUÏN GAAT EEN ZONNEBAD NEMEN